

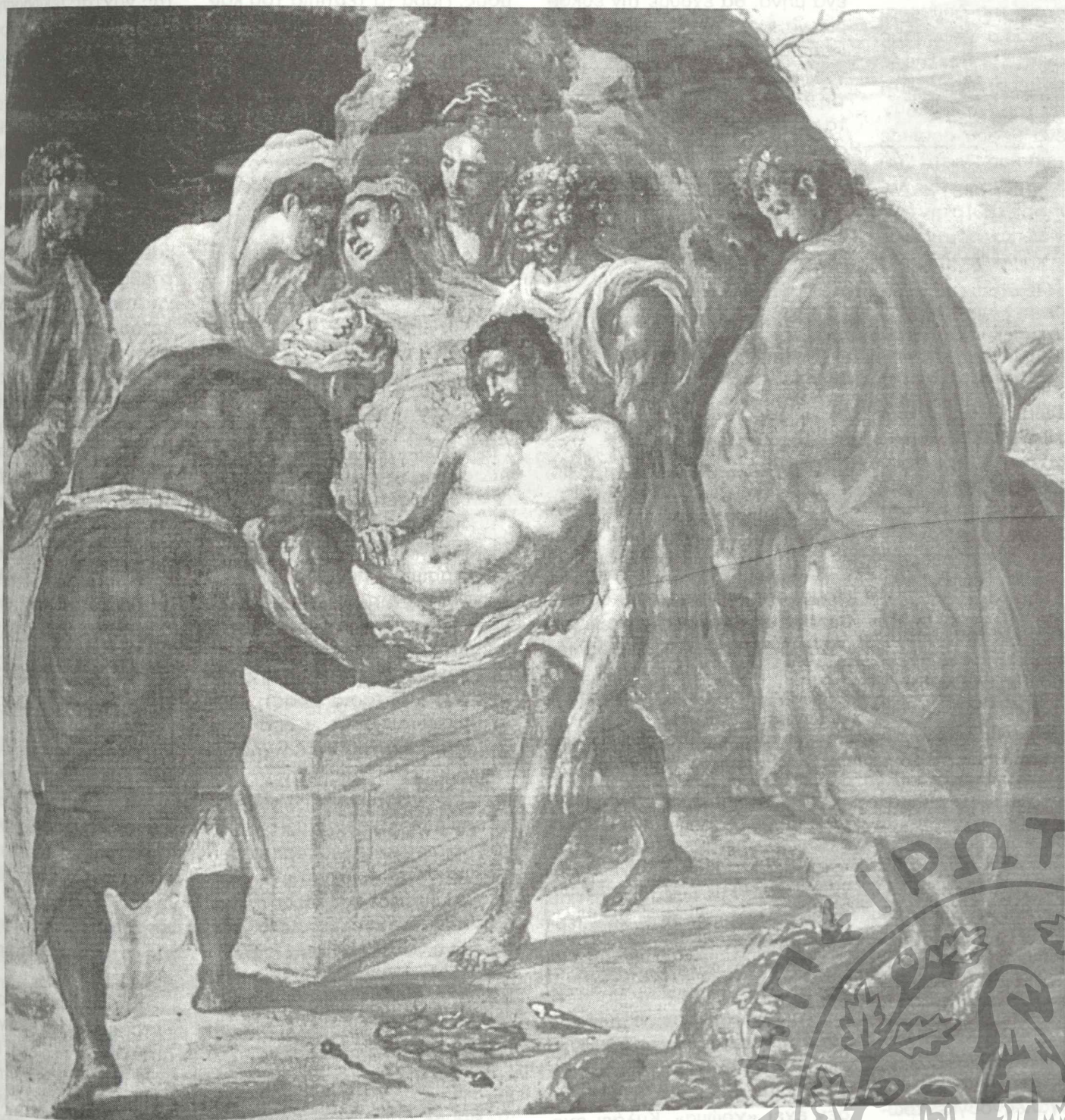
ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΒ΄
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 264
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
2000

«ΤΑΦΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ» (του Ελ Γκρέκο από την Εθνική Πινακοθήκη)

Σ' όλους τους Ζαγορίσιους τις ευχές μας
για τις Γιορτές του Πάσχα και
ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Α' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ
ΕΚΛΟΓΕΣ

Η 9η Απριλίου 2000 ορίστηκε ημέρα διενέργειας βουλευτικών εκλογών. Μια ακόμα ημερομηνία καταγράφεται στην Ελληνική πολιτική ιστορία διενέργειας εκλογών για την ανάδειξη αντιπροσωπευτικής Βουλής και, εξ αυτής, εκλεγμένης Κυβέρνησης της χώρας.

Οι εκλογές είναι συνταγματικός θεσμός κι αποτελούν συστατικό στοιχείο της Δημοκρατίας και διαδικασία έκφρασης της συμμετοχής και βούλησης των πολιτικών μιας χώρας, στη διακυβέρνησή της. Αποτελούν, επομένως, ένα θεσμό βασικής πολιτικής σημασίας, γιατί επιτρέπουν τη συμμετοχή του λαού, διά της ψήφου του, στην επιλογή των προσώπων που θα διαχειριστούν τα κοινά προβλήματα του και θα δουλέψουν για την ανάπτυξη και την πρόοδο της χώρας του. Ακόμα, υπάρχουν περιπτώσεις που ο θεσμός των εκλογών, προκειμένου να εκφραστεί η λαϊκή βούληση, μπορεί να λειτουργήσει, εκτάκτως, για ειδικές ή γενικότερες περιπτώσεις (δημοψηφίσματα κλπ) που μπορούν να προκύψουν στη διακυβέρνηση μιας χώρας ή στις σχέσεις της με άλλες χώρες ή Οργανισμούς (Ε.Ε., ΝΑΤΟ, κλπ). Αυτή, βέβαια, είναι η ιστορική -ας πούμε- θεώρηση του θεσμού των εκλογών.

Ωστόσο, υπάρχει πάντα και η πραγματική πλευρά και εικόνα των όποιων εκλογών. Από τη στιγμή που οι εκλογές παρουσιάζουν μια διαπάλη μεταξύ των φιλοδοξών υποψηφίων -δεδομένου ότι στη δημοκρατική αντίληψη υπάρχουν πολλές διαφορετικές απόψεις, ιδέες, συστήματα, τοποθετήσεις κλπ- θα υπάρξουν σίγουρα φαινόμενα διαγκωνισμού, ανταγωνισμού και άπρεπες ή ανέντιμες, εξαγορές της ψήφου του πολίτη.

Να σημειώσουμε, ακόμα, και τη φολκlorική πλευρά των προεκλογικών εκδηλώσεων, με τις μικρές ή μεγάλες συγκεντρώσεις οπαδών κάθε υποψηφίου ή κόμματος, την πλημμυρίδα των πολύχρωμων σημαιών, τις κόρνες, τα βεγγαλικά, τις ιαχές και τη βραχνάδα των υποψηφίων από το ακατάσχετο μπλά-μπλά πρόγραμμά τους. Στη θεματογραφία του θεσμού των εκλογών, από συστάσεις του Ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα, έχουν γραφτεί -σοβαρά και ευ-

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΤΡΙΠΤΥΧΟ

θυμα-τόμοι ογκώδεις, μια και το «μεσογειακό μας ταμπεραμέντο», όπως λέμε, η εκλογική διαπάλη ξεκινάει από την επόμενη ημέρα εκείνης που διενεργήθηκαν εκλογές, κυρίως βουλευτικές. Έτσι, κι αυτή τη φορά και για ένα μήνα, θα έχουμε την ευκαιρία να «χαρούμε» όλα αυτά τα φαινόμενα των προσεχών εκλογών (το κείμενο γράφεται πριν τις 9 Απριλίου) και για καιρό, μετά τις εκλογές, θα ασχολούμαστε με την κρίση και εκτίμηση των αποτελεσμάτων.

Β' ΑΠΡΙΛΙΑΤΙΚΑ

Οι εκλογές μονοπώλησαν την προσοχή μας και μας απέσπασαν από την καθημερινότητά μας. Έτσι, δεν πήραμε χαμπάρι, καλά-καλά πως μας ήρθε ο Απρίλης. Ο γδάρτης Μάρτης ήταν τόσο χειμωνιάτικος κι ο Απρίλης διστακτικά τον διαδέχεται. Ωστόσο, ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες, υπάρχουν και οι βιορυθμοί στη Φύση και τη Ζωή μας. Τα ταπεινά αλλά φανταχτερά σε χρώματα αγριολούλουδα έκαναν την εμφάνισή τους, σποραδικά ακόμα -οι προπομποί- χελιδόνια σπαθίζουν τον ουρανό μας κι οι αμυγδαλιές της Αρίστης εξάντλησαν την αναμονή τους και στολίστηκαν νυφούλες. Ο κύκλος ζωής, για όλα τα ζωντανά πλάσματα λειτουργεί ανεξάρτητα, βασικά, από τα καπρίτσια του καιρού.

Παλιά, για τα χωριά μας, όλοι οι μήνες του Χρόνου είχαν τη δική τους, ο καθένας, χάρη, γιατί συνδέονταν με τις εργασίες που απαιτούνταν για την καλλιέργεια της γης, την κτηνοτροφία, τα ζωντανά, τα σχολεία και τα πανηγύρια.

Φαίνονταν, τότε, ο Χρόνος και προσδιορίζονταν η κάθε περίοδος του. Ενώ, τώρα, στα ολιγάριθμα χωριά μας, ο χρόνος δεν έχει «χρώμα». Κυλάει σχεδόν μονότονα κι άχαρα, γιατί δεν έχει γεγονότα η καθημερινότητα. Ο ρυθμός ζωής των ηλιόκωμων ανθρώπων είναι αργός και αθόρυβος. Ο κύριος θόρυβος είναι αυτός των τροχοφόρων και τουριστών, που τρέχουν κι αυτοί να αναζητήσουν το νόημα της ζωής τους, πέρα από το γεωγραφικό ή περιβαλλοντικό ενδιαφέρον τους, απαγκιστρω-

μένοι από τις αστικές φυλακές τους και την ανθρώπινη ψυχική μοναξιά.

Ωστόσο, η Φύση, από τη δική της πλευρά, δεν παύει να λειτουργεί, προαιώνια, με τους δικούς της νομοτελειακούς ρυθμούς. Παρά τα τερτίπια του καιρού, ο Απρίλης θα ανανεώσει όλη την πλάση, στολίζοντάς την με πράσινο, χρώματα, ηλιαχτίδες και κελαηδήματα πουλιών. Γιατί ο Απρίλης, λένε, είναι ο μήνας του Έρωτα, της Ποίησης, της Ομορφιάς και της Αγάπης.

«Έστησε ο Έρωτας χορό / με τον Ξανθό Απρίλη
κι η φύση ήρθε την καλή / και τη γλυκιά της ώρα»

Γ' ΠΑΣΧΑ

Το Πάσχα φέτος είναι «Μαΐσιο». Ανάσταση και πρωτομαγιά, δυο μεγάλες γιορτές, συναπαντούνται τούτη τη χρονιά. Ποιά να πρωτογιορτάσουμε; Την Ανάσταση του Χριστού, την πιο μεγάλη και βαθυνόηση χριστιανική γιορτή ή την Πρωτομαγιά την πιο αναστάσιμη περίοδο της Φύσης; Διπλό, λοιπόν, το γιορτάσι. Διπλή η χαρά μας...

Το χαρακτηριστικό νόημα και στα δύο γιορτάσια είναι η **Ανάσταση (Αναβίωση)**. Η Ζωή έχει τον αντίποδά της: **το θάνατο**. Ο κύκλος της αρχίζει με τη γέννηση ή αναβίωση και κλείνει με τη φθορά ή το θάνατο. Έτσι ο θάνατος γίνεται το τέρμα μιας πορείας αλλά και η αφετηρία μιας αναβιούμενης ζωής. Αυτός είναι ο αντιληπτός κύκλος της Φύσης, με την αλληλουχία των εποχών του Χρόνου. Μετά τη φθορά του φθινοπώρου, η νάρκωση (μορφή θανάτου) του χειμώνα, για να επακολουθήσει η ανάσταση (το ξύπνημα, η αναβίωση) της Άνοιξης.

Στο Χριστιανισμό η Ανάσταση του Χριστού αποτελεί καίριο και βασικό στοιχείο της χριστιανικής πίστης. Παίρνει μεταφορική σημασία, κατά την οποία ο Εσταυρωμένος και Ενταφιασμένος, ως Άνθρωπος, Χριστός, βρίσκεται στο σκοτεινό βασίλειο του Άδη όπου, ως Θεός πια, καταντάει τη δύναμή του (πού σου, Άδη, τονικός;) και Αναστημένος επανέρχεται στη ζωή, επαναφέ-

ροντας σ' αυτή το φως και τη ζωή. «Νυν πάντα πεπληρωμένος φωτός, ουρανός τε και γη και τα καταχθόνια εορτάζεται γυνάμια κτίσις την έγερσιν του Χριστού» (Τροπάριο της Κυριακής του Πάσχα).

Αυτήν την έννοια και έκφραση έχουν και οι αναμμμένες λαμπάδες από τους χριστιανούς στην τελετή της Ανάστασης: τη νύχτα του Σάββατου προς Κυριακή του Πάσχα. Το σκοτάδι της νύχτας (έκφραση του θανάτου και του σκοτεινού Άδη) καταυγάζεται από το φως των Αναστάσιμων λαμπάδων και κερίων.

Ο θάνατος του χριστιανού πιστού είναι η **αμαρτία**. Οι συνέπειές της συντελούν στον πνευματικό του θάνατο, πέρα από τον βιολογικό του. Αυτού του θανάτου επιζητείται η ανάσταση και απαγκίστρωσή του από το έρεβος της Αμαρτίας-Άδη. Η χριστιανική διδασκαλία και οι λειτουργίες της Εκκλησίας της φροντίζουν γι' αυτό.

Ο θάνατος, θεμελιώδες γεγονός της Ζωής, προβληματίζει ανέκαθεν τον άνθρωπο που επιζητεί να επιλύσει τις απορίες του, αναζητώντας κάποια φωτός μέσα στο σκοτάδι του. Έτσι δόθηκαν διδασκασίες, όχι μόνο βιολογικές αλλά και μετεφορικές, για κάθε κατάσταση ζωής, που αμαύρωνε τα όποια φαινόματά της. Η μυθολογία έχει πλούσιο περιεχόμενο με πολλές παραλλαγές.

Στην νεότερη Ελληνική ιστορία η **Ανάσταση του Χριστού και η Ανάσταση του Έθνους**, που ξεκίνησε την Άνοιξη του 1821, για την απαλλαγή του από την 400χρονη Οθωμανική σκλαβιά **έγιναν ταυτόσημες (...Για τον Χριστό την πίστη την αγία και για της πατρίδος την Ελευθερία...)**.

Άνοιξη και Πάσχα είναι ένα «ντουέτο» που συναπαντάται αυτήν την περίοδο, πάνε χέρι-χέρι και χαρίζουν στη ψυχή και το πνεύμα μας φως, χαρά, αισιοδοξία, ομορφιά, ποίηση και ενδυναμώνουν τα ανθρώπινα αισθήματά μας. Ας ρουφήξουμε με τη ζωογόνα τους ενέργειες για να γίνουμε ψυχικά και πνευματικά πιο δυνατοί.

Χριστός Ανέστη! Το πνευματικό φως της Ανάστασης αφιερώνει την ψυχή μας κι ως σπουδαίο κεφάλι μας με Μοναχικά άνθηνα στεφάνια.
ΣΤ. ΣΥΚΙΑΤΗΣ

Ο Λάζαρος

της Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

τραγούδησε η θεία μου Αγαία Βλαστού το γένος Κοκόρου, αδερφή της μητέρας μου λίγες μέρες πριν φύγει στα 94 της για το αγύριστο ταξίδι:

της τάζουν γιό του βασιλιά, της
τάζουν γιό του Ρήγα
της τάζουν τ' αρχοντόπουλο με

Ο τελευταίος «Λάζαρος» στο Τσερβάρι.

«Καλώς μας ήβρε ο Λάζαρος και τώρα και του χρόνου με την καλή την Πασχαλιά με το Χριστός Ανέστη».

δυο χιλιάδες λίρες, να κοσκινίζει το φλουρί να πέφτει το λαγάρι, κι αυτά τα λαγαρίσματα τα δίνει τ' Αη Λάζαρη.

Οι νοικοκυρές:

«Έβαζαν στο καλάθι αυγά, καρύδια, σύκα, καραμέλες, δικάρις, κουσιάρια με την χουχλοβάια, τις νικελ. Αχολογούσε το χωριό απ' την κορφή ως τον πάτο, απ' τα κούνια που διώχνουν τα φίδια κι τς γκουστιρίτσες».

Σώζεται ακόμη στο σπίτι μας ο Λάζαρος που είχε φτιάξει ο παθερός μου στο γιό μου, που τον έλεγε κάθε χρόνο στα Πάνω Σουδενά ως τα δώδεκα του χρόνια. Όταν υπήρξε στο 5ο σχολείο Ιωαννίνων, τόσο οι συνάδελφοι όσο και οι μαθητές μου θυμούνται που φτιάξαμε το Λάζαρο και τραγουδήσαμε στις τάξεις του δικού μας σχολείου αλλά και του 15ου απέναντι στην ίδια αυλή.

Ο αδελφός μου ο Μιχαήλ στην προσπάθειά του να κρατήσει ζωντανά τα έθιμά μας για πολλά χρόνια έφτιαχνε Λάζαρο και γύριζε στα σπιτικά όπως δέχεται κι η φωτογραφία.

Να δούμε φέτος θα ακούσουμε το Λάζαρο;

1. Εδώ μας είπαν κι έρθαμε στον αργυρό αφέντη
Αφέντη μ' αφεντούλη μου, πέντε φορές αφέντη
πέντε κρατούν το Γρίβα σου και πέντε τον σελώνουν
κι άλλοι πέντε παρακαλούν, αφέντη μ' βαβαλικά.
Στα Έλληνα προσέλληνα στ' αργυροκαπελάτα.
Πολλά είπαμεν τ' αφέντη μας ας πούμε κι τς κυράς μας.

2. Κυρά Αργυρή κυρά Χρυσή κυρά μαλαματένια
κυρά μ' όντας στολίζισι κι πάς στην εκκλησιά σου
βάξεις τον ήλιο πρόσωπο κι το φεγγάρι κύκλο
βάξεις και τον Αυγερινό, καθα-ριο δαχτυλίδι.

3. Εδώ 'χουν κόρη όμορφη Ξαν-θιά και μαυρομάτα

4. Εδώ 'χουν το γραμματικό, στο δάσκαλο πηγαίνει
κι ο δάσκαλος τον δέχεται με δυο κλωνάρια μόσχο.
Τα γράμματα 'ναι στο χαρτί, κι ο νους πέρα ως πέρα
πέρα πέρα κι αντίπερα, πέρα στις μαυρομάτες,
πόχουν το μάτι σαν ελιά, το φρούδι σαν γαϊτάνι
κι αυτά τα ματοτσίνια σαν φράγκικο δοξάρι.

5. Ένα μικρό μικρούτσικο, κι γαϊτανόζωμένο
εσειστήκε, λυγίστηκε και κόπαι το γαϊτάνι.
Για σόπα σόπα μάτια μου, εγώ θα σου το φκιάσω.
Θα φέρει λίτρα η μάννα σου, λίτρα η αδερφή σου,
λίτρα λίτρα μισόλιτρα η πρώτη σου ξαδέρφη»

Αναμνήσεις από τη Μ. Πέμπτη στο πατρικό σπίτι

Απαλό το μητρικό χέρι ακουμπάει στο μάγουλό μου και γλυκεία ακούγεται η φωνή της «Ξύπνα υπνάρ μου». Το ολόθερμο φιλή της μ' ανασταίνει. Το δροσερό νερό της βρύσης με ξαγρυπνάει και να'μαι στην πορτοπούλα. Ο ήλιος ολόδαμπος ξεπροβάλλει απ' τις κορφές της Τύμφης. Οι δροσοσταλιές της χλόης και των νιόφυλλων δέντρων, γίνονται διαμαντόπετρες, λαμποκοπούν, διασπντίζονται. Ένα απέραντο πολύχρωμο χαλί απλώνεται παντού. Το ακατάπαιστο κελάδι των πουλιών σμίγει με τους ήχους των κυπροκούδων, που αργά, αργά, βγαίνουν απ' τα κελάρια στα σοκάκια του χωριού.

Η γιαγιά έχει ανάψει το τζάκι στο μαγειριό και με καλεί κοντά της. Δίπλα της η μεγάλη χάλκινη κατσαρόλα, είναι έτοιμη να δεχτεί τα αυγά, που σε λίγο θα βράψουν. Η μάνα μπαίνει κρατώντας το μεγάλο καρδάρι γεμάτο γάλα. Το ρίχνει στο γαλοτενεκέ. Αρπάζει απ' τη γωνιά το σουκάκι με το χουχλαστό νερό και ζεματάει τη ντομπολίτσα. Αδειάζει μέσα το κορφατισμένο γάλα της προηγούμενης μέρας και αρχίζει να το χτυπάει. Η γιαγιά ακούγεται να λέει: «Το βούτυρο της Μ. Πέμπτης είναι φάρμακο» και συνεχίζει: «Θα παραμονεύεις, γίόκα μου, να πάρεις το πρώτο αυγό που θα γεννήσει η κότα, αυτό είναι το Μεγαλο-Πεφτίσιο, θα το βάλουμε στο εικόνισμα.

Ο πατέρας, ζωσμένος την ποδιά, στο ένα χέρι κρατάει το φουσκωτήρι και το μασάτι και στο άλλο τα μαχαίρια και το τσιγκέλι, πηγαίνει προς το κελάρι. Τον ακολουθώ. Στον τάρκο-χώριμα που έβαζε τα μικρά κατσίκια — τα κατσίκια μας κοιτάνε παράξενα.

Αφήνει κάτω τα σύνεργα και παίρνει απ' τη μολίτσα ένα μικρό σανιδάκι και το μικρό κοφτερό σουγιά. «Ένα-ένα θα μου τα δίνεις» λέει. Πάνω το πρώτο και το βγάζω έξω. Το βάζει ανάμεσα από τα δυό του πόδια. Βάζει το σανίδι κάτω από το δεξί αψίδι και με το σουγιά το σχίζει στα δυο λίγο πιο κάτω από τη μέση. Είναι το σημάδι μας. Κάθε σπίτι είχε το δικό του σημάδι στα αψίδια των γιδιών και των προβάτων. Σχιζαφτικο, κόκα κλπ. Γινότανε το σημάδεμα για γνώρισμα, αλλά και για την αποφυγή αλλαγής ή κλεψίματος. Δύο μόνο δεν σημάδεψαμε. Το ένα θα το έσφαζε σε λίγο για το Πάσχα, και το άλλο, για τη γιορτή της αφεντιάς μου, αν δεν συνέπεφε με τη δεύτερη μέρα το Πάσχα, ο Αι-Γιώργης. Ήταν μερακλής ο πατέρας στο σφάξιμο. Άλλοι παίρνανε το τομάρι ή χρήματα, αυτός ποτέ. Είχε και καλό χνώτο, όπως έλεγαν οι γείτονες και οι συγγενείς. Ήταν και δάσκαλος και δεν ήταν σωστό να πά-

ρει κάτι. Αλλά δεν ήταν αυτό. Ήταν η αγάπη, η αλληλοβοήθεια, η ομόνοια. «Για έβρεχε σ' όλο το χωριό για σ' όλο ήταν λακάδα» κατά πως λέει κι ο ποιητής.

Και ενώ παρακολουθούσα το γδάρσιμο του κατσίκιου που κρεμόταν στο τσιγκέλι, με ξάφνιασε το φτερούγισμα και το κακάρισμα της κότας, που άφηνε τη φωλιά της. Ετρεξα, πήρα το αυγό ζεστό-ζεστό και το πήγα στη γιαγιά. «Και του χρόνου να είσαι καλά» μου ευχήθηκε.

Το νερό στην κατσαρόλα έβραζε. Η γιαγιά έριξε το μπουκάμι — βαφή — και το ξύδι (όταν τελείωσε το βράσιμο) ένα-ένα τα έβαζε μέσα.

«Πρέπει να είναι μονά και τα μικρά και λίγο μυτερά, είναι καλοί τσούγκροι, αυτά να διαλέγεις όταν τσογκρίζεις».

Πόσα έβαφε ακριβώς δεν θυμάμαι. Αλλά, πάρα πολλά, πάνω από εξήντα. Επειτα τα έβγα-

ζε και τα έβαζε σε μια μεγάλη κανίστρα, και όταν στέγνωσαν, τα περνούσε ένα-ένα με λαδωμένο πανί κι εκείνα γυάλιζαν και άχνιζαν. Τη βαφή, τη φύλαγε η γιαγιά για να έχει να βάψει και για το μοναστήρι (της Ζωοδόχου Πηγής), αν δεν έφταναν αυτά. Επίσης με τη βαφή βάφαμε και τις πλάτες των κουμπιάρικων αρνιών.

Πήρα στα χέρια μου ένα σπασμένο αυγό και προσπαθούσα να το ξεφλώσω. Η γιαγιά που το είδε, σιγανά και παρακαλεστικά μου είπε: «Οχι γίόκα μου, δεν κάνει, είναι αμαρτία, εσύ θα μεταλάβεις, κράτησες τόσες μέρες, είναι κρίμα! Πηγαίνε να φέρεις τη Σύνοψη να δω αν έμαθες να φέλνεις σωστά τα εγκώμια του Επιταφίου». Γύρισα με ανοιγμένη τη Σύνοψη στην Πρώτη Στάση, ενώ η γιαγιά έψελνε σιγανά και μελωδικά. Τα περισσότερα τα έλεγε χωρίς να παρακολουθεί τη Σύνοψη, όπως έκανα εγώ. Είχε φοιτήσει στο Σχολαρχείο του χωριού και με είχε μάθει να γράφω όλα τα γράμματα και να διαβάζω λίγες λέξεις. Και ενώ η γιαγιά, σιγοτραγουδούσε, το σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα, σήμερα όλα θάβονται και τα βουνά λυπούνται, τα σφυρίγματα απ' τα παιδιά της γειτονιάς με τράβηξαν από κοντά της. Σε λίγο παρέα μάζευε πολυχρώμια και ευωδιαστά λουλούδια για να στολιστεί το πρωί της Μ. Παρασκευής ο Επιτάφιος.

Στα αψίδια μου ακόμη ηχούν οι στίχοι της γιαγιάς από τα εγκώμια της μέρας εκείνης. Το «ω γλυκύ μου έαρ» και το «αι γενεαί πάσαι, ύμνον την ταφή σου, προσφέρουσι Χριστέ μου».

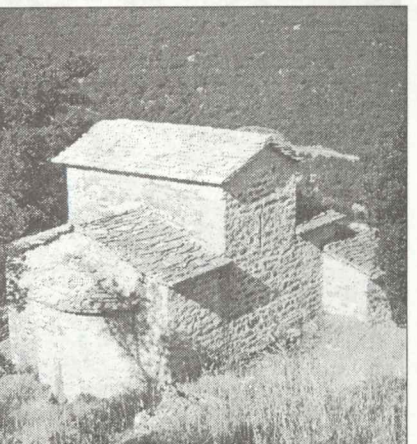
Μέρες αλησμόνητες. Χαρές απαντήτες...

Γ. ΖΑΧΑΡΗΣ

25η Μαρτίου 2000: Εορτασμός στην Ευαγγελίστρια του Αγίου Μηνά

Η 25η Μαρτίου, εκτός από μεγάλη εθνική εορτή, είναι και μεγάλη εορτή για τη Χριστιανοσύνη. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, γιορτάζεται με ευλάβεια κάθε χρόνο τέτοια μέρα και είναι πλήθος οι εκκλησίες και τα ξωκλήσια που υποδέχονται τους πιστούς που συρρέουν για να προσκυνήσουν τη χάρη της.

Το μικρό χωριό μας, ο Άγιος Μηνάς Ζαγοριού, έχει την τύχη και την τιμή, να κοσμείται από ένα τέτοιο ξωκλήσι, που στέκει σαν τολίδι πολιτισμού από το έτος 1576 στο λόφο Καστράκι: την Ευαγγελίστρια.

Το μικρό αυτό βυζαντινό ξωκλήσι, στέκει στα μάτια μας περήφανο, κάτω απ' το βάρος τόσων χρόνων που το έχουν καταπονήσει, σαν ένα σύμβολο αιώνιας πίστης. Ανοίγει πια τις πόρτες του επίσημα, μόνο μία φορά το χρόνο, την ημέρα εορτή, για να εκκλησιασθούν εδώ οι πιστοί και τον επόμενο χρόνο απλά: μία σιωπηρή όχι θλιμμένη όπως θα περιμέναμε, μία καταπνικτική και γεμάτη προσομένη και υπομονή — τουλάχιστον, έτσι φαντάζει στα μάτια τα δικά μου.

Κάθε φορά που ανεβαίνω πάνω στο λόφο, η σκέψη μου πετάει πίσω στο χρόνο — σε μνήμες δικές μου παιδικές, αλλά και ακόμα πιο πίσω, σε πράγματα που μόνο η φαντασία μπορεί πλέον να αναπλάσει. Για κάποιον λόγο, κάθε μου ανάμνηση με φέρνει στο αρχαίο εκκλησάκι, με κάνει να σκεφτομαι όλους εκείνους που πέρασαν κάποτε από δω και στάθηκαν πολύ πριν από μένα για να παρακολουθήσουν με κατανύξη μεγάλη και σεβασμό, τη Θεία Λειτουργία. Δε μπορώ να μη σκεφτομαι όλους εκείνους που, σαν κληρονομιά πολυτίμητη και βαριά, πέρασαν στα χέρια τα δικά μας την παράδοση και μας όρκισαν με χρέος να τη διαφυλάξουμε.

Μέσα σε μένα, η αγάπη για το αρχαίο τούτο ξωκλήσι, ριζώσε σπαρμένη από τον πατέρα μου, Γεώργιο Τζιομάνη, ο οποίος από τον καιρό σχεδόν που γεννήθηκε, έχει κάνει τόμα, όσο μπορεί, να μην λείπει ούτε μία φορά από τον εορτασμό του, στις 25 του Μάρτη. Τον θυμάμαι πάντα αυτές τις μέρες να ετοιμάζει το ταξίδι του με λαχτάρα, έστω κι αν ο καιρός ήταν άσχημος, έστω κι αν κανένας άλλος από την οικογένειά ή τους γνωστούς και φίλους δε μπορούσαν να τον συνοδεύσουν.

Ακόμα θυμάμαι μία φορά, που η κακοκαιρία ήταν μεγάλη και το χιόνι τόσο πολύ, που δεν επέτρεψαν ούτε στον ίδιο τον εφημέριο να ανεβεί ως το ξωκλήσι για να ψάλλει τη Θεία λειτουργία. Εκείνη τη χρονιά λουπόν, ο πατέρας μου, ανέβηκε

ως εκεί μονάχος, παρέα μόνο με την ενοχή και το χρέος του κι άναψε για μία ακόμα φορά τα καντήλια της Μεγαλόκληρης. Φαίνεται πως έτσι το ένοιωσε μέσα του: να μην αφήσει ούτε μια φορά τη χάρη της απροσκύνητης.

Τίποτε μέχρι στιγμής δεν φαίνεται ικανό να σταθεί και να τον κάνει να πετήσει το τόμα του αυτό. Εμείς, η κοινότητα του, αλλά και οι συγχωριανοί και φίλοι, ευχόμαστε μόνο, η χάρη της να έχει για πολλά χρόνια γερό και δυνατό για να μπορεί να μας μεταφέρει έτσι με τις πράξεις του αυτές, τη φλόγα της πίστης και της αγάπης.

Και φέτος λουπόν, ο πατέρας μου, όπως και οι περισσότεροι συγχωριανοί μας, έδωσε πάλι το παρόν στον εορτασμό της 25ης Μαρτίου 2000. Και εγώ, που με υποχρεώσεις φρόντισαν διατυχώς να μη κρατήσουν μακριά από το φετινό προσκύνημα, προσετρεξα στη βοήθεια του καθώς και στη βοήθεια του θείου μου πατέρα Οδυσσέα Καμπλέστα, οι οποίοι φρόντισαν να μου μεταφέρουν το αλμά της ημέρας και να με καθοδηγήσουν στην αυτή τη γραπτή μου αναφορά. Γι' αυτό και για πολλά άλλα, ολόθερμα τους ευχαριστώ.

Ο φετινός εορτασμός, μου αναμνήσκουν, έγινε όπως κάθε χρόνο στην ενοχλία, καθώς τηρήθηκαν όλες οι τυπικές διαδικασίες. Ετελέσθη η Θεία Λειτουργία, η Δοξολογία, η αρωματιστική, ο Αγιασμός, από τον εφημέριο του Αγίου Μηνά και από τον Αΐμνητο ιερέα Δοσολό Σίλλη.

Στο τέλος, προσφέρθηκαν τσάι και λουκούμι και την επόμενη μέρα, οι οποίοι είναι ενεργοί προσφορά του κυρίου Γεωργίου Σπυριδίου και του κυρίου Γεωργίου Σπυριδίου, οι οποίοι είναι ενεργοί προσφορά του κυρίου Γεωργίου Σπυριδίου.

Τόσο τις περισσότερες φορές η ανοιξιάτικη, ηλιόλουστη μέρα, βοηθάει και τώρα, έτσι ώστε να συμμετέχουν από τους κόμους από τα γύρω χωριά. Παρόντες ήταν ακόμα κι ο Δήμαρχος Ζαγοριού και ο Δήμαρχος Ζαγοριού και ο Δήμαρχος Ζαγοριού.

Τόσο η παρουσία αυτών, όσο και όλου του κόσμου που για μία ακόμα φορά έδειξε να μη λησμονά το μικρό αυτό εκκλησάκι, μας τίμησε ιδιαίτερα και μας έδωσε χαρά και αισιοδοξία. Πάλι, το παρόν αυτό προσκύνημα, δεν είναι μόνο μια ανάγκη εσωτερική και ένα χρέος ως προς την μνήμη των προγόνων μας, αλλά και μία ευκαιρία μοναδική. Μία ευκαιρία να ξαναβιώσουμε έθιμα και ήθη που μας διαφέρουν από τον σύγχρονο κόσμο.

Τόσο ο χρόνος που για μία ακόμα φορά έδειξε να μη λησμονά το μικρό αυτό εκκλησάκι, μας τίμησε ιδιαίτερα και μας έδωσε χαρά και αισιοδοξία. Πάλι, το παρόν αυτό προσκύνημα, δεν είναι μόνο μια ανάγκη εσωτερική και ένα χρέος ως προς την μνήμη των προγόνων μας, αλλά και μία ευκαιρία μοναδική. Μία ευκαιρία να ξαναβιώσουμε έθιμα και ήθη που μας διαφέρουν από τον σύγχρονο κόσμο.

Και έχουμε πια κάθε λόγο να πιστεύουμε, πως όσο ο κόσμος δεν θα λησμονήσει το μικρό αυτό ξωκλήσι με τη μαρτυρική ιστορία και θα έρχεται να εκκλησιασθεί εδώ, η παράδοση αυτή δεν θα φέρει, αλλά θα διασωθεί και θα διαδοθεί και στις επόμενες γενιές, οι οποίες με το ενδιαφέρον τους και την αγάπη, θα φροντίζουν ξανά όπως και οι πρόγονοί τους, για τη διατήρησή της.

Τζιομάνη

Διηγήσεις αληθινών και μη φαινομένων

Ιστορία 3η:
«Προς εκμάθησιν της τέχνης του βιολίου»

Εκείνα τα χρόνια τα σκοτεινά και δύσκολα εγώ δεν τα έζησα. Τα χρόνια του πολέμου έννο, του '40, της Κατοχής και του εμφύλιου. Εγώ γεννήθηκα λίγο αργότερα, εκεί στις αρχές του '50. Όμως βίωσα τον πόλεμο τους καθώς μεγάλωνα στο χωριό. Ήταν η εποχή που η εικόνα δεν είχε εισβάλει στη ζωή μας και ο λόγος μετρούσε. Ιδίως ο λόγος ανθρώπων μιας κάποιας ηλικίας, των ανθρώπων που τα έζησαν όλα αυτά τα τρομερά πράγματα.

Ετσι λοιπόν μέσα από τις διηγήσεις της γιαγιάς μου κι άλλων γυναικών και των ανδρών μάθαινα. Μάθαινα πως έφτασε η είδηση για τον πόλεμο, πως άστραφταν τα κανόνια στη Γκραντρά, πως βοηθούσαν με τον τρόπο τους, πως πορεύονταν στην κατοχή, πως ξεπεράσαν την πείνα, πως έφτασαν στον εμφύλιο. Για τούτο τον αδελφοκτόνο πόλεμο που η γιαγιά μου πάντα τον χαρακτήριζε, το χειρότερο όλων οι άνθρωποι δε μιλούσαν πολύ. Όλο με

κάτι μισόλογα απαντούσαν όταν εγώ ρωτούσα για τους αντάρτες, τι ήταν και ποιοί ήταν οι αντάρτες, για το πως έφυγε η μάνα μου με άλλες κοπέλες απ' το Βίκο για να μη τις πιάσουν οι αντάρτες κι άλλα πολλά που πολύ με μπερδεύαν τότε και πολύ σκοτεινά τα είχα όλα αυτά στο μυαλό μου. Και κάτι λέξεις περιέργως άκουγα όπως «Παραπέτασμα» και κάτι πολιτικές μακρινές, πολύ μακρινές που τις έφτιαχνα με το μυαλό μου κρύες και γκριζωπές όπως η Τασκένδη ας πούμε. Κι όλα βαριά μου φαινόταν και θλιβερά.

Αργότερα, πολύ αργότερα όταν μεγάλωσα και τα μελέτησα αυτά τα πράγματα αλλιώς, κατάλαβα γιατί δεν ήθελαν οι άνθρωποι εκείνοι να μιλήσουν ανοιχτά και τα κρατούσαν όλα μέσα τους. Ιδιαίτερα όταν κάτι τι σάρωσε ιδεολογίες και καθεστώτα και ήρθε ο κόσμος τα πάνω-κάτω, που λένε, τη γιαγιά μου θυμήθηκα που έλεγε ότι ήταν ο χειρότερος όλων των πολέμων ο εμφύλιος, και που αναρωτιόταν αν άξιζε ένας τέτοιος σπαταγή μες στο ίδιο το έθνος ή έγιναν όλα «για ένα πουκά-

μισο αδειανό, για μιαν Ελένη» που λέει και ο ποιητής.

Δεν με απασχολούν πια εκείνα τα γεγονότα μιας και ένας-ένας, σιγά-σιγά φεύγουν από τη ζωή οι άνθρωποι που τα έζησαν όπως η γιαγιά μου, ο πατέρας μου, ο θείος ο Βάσος, ο Τηλέμαχος και τόσο άλλοι χωριανοί μου.

Τον αέρα τον καθαρό του χωριού μου απολαμβάνω κάθε φορά που βρίσκομαι εκεί που είναι «τόσο καθαρός που είναι αδύνατο να πεθάνεις» όπως είπε και ο Φλωμπέρ.

Αλλά να, είναι αυτό το βιβλίο «προς εκμάθησιν της τέχνης του βιολίου» που κάθε φορά που το βλέπω στη βιβλιοθήκη του σπιτιού μου με αναστατώνει.

Γιατί πίσω του κρύβεται ολόκληρη ιστορία. Μια ιστορία πέρα για πέρα αληθινή.

Ένα βιβλίο παλιό, με κιτρινωμένα φύλλα, γαλάζιο ξεθωριασμένο εξώφυλλο, δυσανάγνωστο σε πολλά σημεία το πεντάγραμμο με τις νότες απ' την καπνία που έσταξε κάποτε πάνω του.

«Ήταν βιβλίο για το βιολί» μου έλεγε η γιαγιά μου. «Είχαμαν βιολί, ωραίο βιολί κι μάθανε ο θείος σου ο Χρήστος, όταν πήγαινε στο Γυμνάσιο, στη Ζωσιμαία, στα Γιάννενα. Όταν έφυγε για την Αμερική το άφησε εδώ, στο χωριό, δεν το πήρε μαζί του. Επάνω στο νοντά το είχαμαν».

Όταν ήρθαν οι αντάρτες, Μακεδόνες ήταν, μπήκαν στο σπίτι, έκαναν έρευνα, πήραν το βιολί. Απόμεινε μοναχά το βιβλίο. Πάει το βιολί, ποιος ξέρει ποιος το πήρε πού να βρίσκεται».

Πέρασαν τα χρόνια. Πρώτα πέ-

θανε η γιαγιά μου αρχές της δεκαετίας του '80 κι ύστερα το '90 πέθανε κι ο θείος μου στην Αμερική.

Ένα καλοκαίρι, Αύγουστος ήταν είχε πολύ κόσμο, ξένο κόσμο στο χωριό. Χτύπησε την πόρτα ένας ηλικιωμένος αλλά καλοστεκούμενος κύριος με τη γυναίκα του. Καθίσαν στην αυλή. Ήταν Μακεδόνες. Απ' τη Φλώρινα νομίζω. Ζήτησε να ιδεί το σπίτι. Τον πήγαμε και στο νοντά. Έκατσε σκεπτικός. Κι ύστερα άρχισε να κλαίει. Νιώσαμε αμήχανα. Δεν τον ρωτήσαμε το γιατί. Μόνος του ψέλλισε: «Το βιολί, το βιολί. Εγώ το πήρα το βιολί».

Κατάλαβα. Μέσα απ' τη συγκίνηση του άρχισε να μας διηγείται πως αυτός ήταν ο αντάρτης που πήρε απ' το σπίτι αυτό το βιολί.

Πώς το φύλαξε σαν κάτι ιερό. Και πως ύστερα από πολλά χρόνια το έδωσε στο γιό του. Ο γιός του σπούδασε μουσική και έγινε μεγάλο όνομα. Το πρώτο βιολί σε σπουδαία ορχήστρα της χώρας.

Του δείξα το κιτρινωμένο βιβλίο. Το θυμήθηκε. Ρώτησε να μάθει τι απέγινε ο κάτοχος του βιολιού, δηλαδή ο θείος μου. Του είπα ότι πέθανε, μακριά σε χώρα ξένη.

Δε μιλήσαμε για τίποτα άλλο. Δεν τον ρώτησα αλλά ούτε και εκείνος φάνηκε πρόθυμος να μιλήσει για τα χρόνια εκείνα τα δύσκολα και σκοτεινά αλλά τόσο μακρινά πια. Όταν έρευνα τον είδα που χάιδε με τα χέρια του το βιβλίο «Προς εκμάθησιν της τέχνης του βιολιού» και έκανε το σταυρό του.

Αυτός, ο άγνωστος αντάρτης.

Ελένη Σκούρτη
Αθήνα, Απρίλης 2000

Για τη «μπάντα» της Γιαννιούσινας (συμπληρωματικό)

Με συγκίνησε το πρωτοβέλιδο του προηγούμενου τεύχους της κ. Ελένης Οικονομίδου-Δουβλή. Και δεν είναι μόνο που μια μπάντα με όλη τη συσσωρευμένη της σοφία, αγχονιά και νοικοκυροσύνη γίνεται αφορμή για μνήμες και μνημόσυνο σε μια ζωογόσια νοικοκυριά, αλλά και στη γυναικεία του Ζαγοριού γενικότερα. Είναι που τυχαίνει να βλέπω πολύσυνχα τη μπάντα αυτή και όχι σε ένα χατίρι φωτοτυπίας, αλλά σε ένα αιώνα σχεδόν τα προκομμένα χέρια με περίσσια τέχνη και κόπο αποτύπωσαν πάνω του γνώμες σοφές, δίδαγμα και προτροπή που να ελέγχεται και να κρίνεται για κάθε στιγμή. Πολλές φορές θαύμαζα το περιεχόμενο αλλά και την τεχνική της καθώς γυριζοντάς την και στην πίσω πλευρά διαπίστωνε την τελειότητα της

πιστοβελονιάς. Πουθενά κόμπος, αταξία και κακοτεχνία. Όση κι αν απόδοξη με την ίδια τελειότητα στο αισθητικό αποτέλεσμα. Νοικοκυροσύνη όχι μόνο για ό,τι φαίνεται, και «βλέπει ο κόσμος», αλλά και για την ικανοποίηση της ίδιας της κεντηστριάς. Τόσα χρόνια τώρα διατηρεί τα χρώματά της σε συνδυασμούς που αίχουρα μια απλή φωτοτυπία δε μπορεί να αποδώσει. Ζωντανά κινούνται στο χρόνο για να μας θυμίζουν την καλαιπαισία της τεχνικής αλλά και τη φροντίδα της σημερινής κατόχου, που ξέρει και να εκτιμά και να σεβεται ό,τι αξίζει. Θα μπορούσα να γράφω ατελείωτους επαινώσις εγκώμια για τη νοικοκυροσύνη της. Αρκούμαι μόνο να πω ότι η μπάντα εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια της Γιαννιούσινας...

Μαρία Τσούπη-Ρέμου

Τιμή στον ανώνυμο δάσκαλο

Μια μεγάλη δωρεά στο Δήμο Αθηναίων έκανε ανήμερα των Τριών Ιεραρχών -μέρα συμβολική για την Παιδεία- ο χωριανός μας -Κατεσοβίτης- Ιωάννης Φ. Δούκας ιδιοκτήτης και Δ/ντής των «Εκπαιδευτηρίων Δούκα».

Η δωρεά αυτή είναι ένα μνημείο που έλειπε πραγματικά από την πόλη αυτή. Πολύ πρωιμότητα ιδέα!!

ΜΝΗΜΕΙΟ στον «ΕΛΛΗΝΑ ΑΝΩΝΥΜΟ ΔΑΣΚΑΛΟ»!!

Ο Δήμαρχος Αθηναίων Κος Δημήτριος Αβραμόπουλος παραχώρησε το χώρο στην πλατεία Μαδρίτης (Μιχαλακοπούλου, πίσω απ'το Χίλτον) και ο γνωστός καλλιτέχνης Θεόδωρος Παπαγιάννης Καθηγητής της Σχολής Καλών Τεχνών φιλοτέχνησε το μνημείο.

Γιος του καθηγητή (φιλόλογου) και ιδρυτή των «Εκπ/ρίων Δούκα» παλιά «ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ - ΛΥΚΕΙΟΝ» Φιλίππου Δούκα απ' το Κατέσοβο.

Εκπαιδευτικοί όλοι στην οικογένεια που συνεχίζουν την παράδοση προσφέροντας πολλά στην παιδεία αυτού του τόπου. Δεν θαναφερωθώ τώρα εδώ για την πορεία των Εκπαιδευτηρίων τόσα χρόνια αφού άλλωστε είναι γνωστά σ' όλη την Ελλάδα για την υψηλή μόρφωση, τον αθλητισμό και τον πολιτισμό που παρέχουν στους νέους μας.

Αγαπητέ Γιάννη,

Πιστεύω πως εμείς οι δάσκαλοι νιώθουμε πιο περήφανοι τώρα!!

Προσωπικά νιώθω κάτω σαν να μη με ξάφνιασε η ιδέα σου αυτή. Δεν ξέρω, είναι σαν κάτι που το περίμενα, νομίζω.

Τίμησες με τη γενναϊότητα αυτή σου χειρονομία τον ΑΝΩΝΥΜΟ ΔΑΣΚΑΛΟ!! Τίμησες τον εαυτό σου, την οικογένειά σου και όλους τους εκπαιδευτικούς της Πατρίδας μας. Τίμησες το έργο μας που σπάνια αναγνωρίζεται!! Μεγάλη όμως η τιμή και για το χωριό μας το Κατέσοβο αλλά και για το Ζαγόρι ολόκληρο!

Έκανες όμως και μία σκέψη που πιστεύω να την υλοποιήσεις κι αυτή. Κάθε χρόνο στις 30 Ιανουαρίου ημέρα της Παιδείας μετά τον καθιερωμένο εκκλησιασμό οι εκπρόσωποι των οργανώσεών μας και σχολεία να καταθέτουν στεφάνι ή λουλούδια στο μνημείο αυτό.

Σ' ευχαριστούμε για μια ακόμη φορά και σου εύχομαι υγεία και δύναμη για το καλό της παιδείας μας που τόσο πιστά υπηρετήρες και υπηρετείς.

Με πολλή αγάπη

ΑΝΑΡΕΑΣ ΤΟΛΟΓΑΟΥ

Μιλάει ο κ. Ι. Δούκας που δώρισε το μνημείο στο Δ. Αθηναίων

Τιμή για τον ανώνυμο δάσκαλο

του Γ. Μανουσάκη

Ανήμερα των Τριών Ιεραρχών, ημέρα συμβολική για την Παιδεία, στις 30 Ιανουαρίου, στηθηκε στην πλατεία Μαδρίτης στην Αθήνα το μνημείο του «Ελληνα Ανωνύμου Δασκάλου».

Ο δήμαρχος Αθηναίων, κ. Δ. Αβραμόπουλος, που έκανε τα αποκαλυπτήρια του μνημείου, μίλησε για χρέος τιμής προς τους ανώνυμους εκπαιδευτικούς, που εδώ και αιώνες κράτησαν ψηλά το όνομά τους και την Ελλάδα.

Ο άνθρωπος που είχε αυτή την ιδέα, ο κ. Ι. Δούκας, στην συνέντευξη στον «Ε.Τ.» αναφέρει τους λόγους που τον υποχρέωσαν να δώσει το μνημείο στο Δήμο.

Επιπλέον, μιλάει για το έργο και την προσφορά του Ελληνα δασκάλου, ενώ δεν παραλείπει να σχολιάσει τη σημερινή κατάσταση που επικρατεί στην Παιδεία.

• **Πώς γεννήθηκε μέσα σας η ιδέα της δημιουργίας του Μνημείου του «Ελληνα Ανωνύμου Δασκάλου»;**

«Η ιδέα αυτή προέκυψε εδώ και πολλά χρόνια.

Βλέπτε, προέρχομαι από οικογένεια εκπαιδευτικών. Ο πατέρας μου, Φίλιππος Δούκας, ήταν φιλόλογος.

Εκπαίδευση

Ξεκίνησε από το Κατέσοβο, ένα δασκαλοχώρι της Ηπείρου, για να έρθει στην Αθήνα και να αφιερωθεί ολοκληρωτικά στην εκπαίδευση.

Εξάλλου, όλη η οικογένειά μου είναι εκπαιδευτικοί, ασχολούνται ενεργά με την Παιδεία και, συνεπώς, ήταν ένα φυσικό επακόλουθο για μένα να

εμπνευστώ από τις αρχές και τα ιδεώδη που ακολουθώ στη ζωή μου και να θελήσω να τιμήσω έναν αφανή ήρωα, τον Έλληνα δάσκαλο».

• **Τι συμβολίζει για σας ο δάσκαλος, χθες και σήμερα;**

«Ο δάσκαλος είναι ο αφανής ήρωας της εποχής μας και όλων των εποχών. Από την εποχή της Τουρκοκρατίας, ο παπάς δάσκαλος ήταν εκείνος που κράτησε άσβεστη την πίστη και τις παραδόσεις μας στους δύσκολους εκείνους καιρούς.

Ο δάσκαλος όλων των βαθμίδων Εκπαίδευσης, μέχρι τον πανεπιστημιακό δάσκαλο, είναι ο θεμέλιος λίθος για τη δημιουργία μιας υγιούς και δημιουργικής γενιάς Ελλήνων.

Είναι ο άνθρωπος που ασκεί το λειτούργημά του σε απομονωμένες περιοχές της χώρας μας, κάτω από αντίξοες συνθήκες.

Είναι εκείνος που θέτει ως βασική του προτεραιότητα να εμφυσήσει στα παιδιά γνώσεις, αξίες, παραδόσεις και οράματα.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, ο δάσκαλος οφείλει να επαγρυπνεί διαρκώς, διότι, με τους ταχείς ρυθμούς ζωής, τις ραγδαίες εξελίξεις της τεχνολογίας και την κοινωνία των πληροφοριών να τον κατακλύζει, ο άνθρωπος έχει χάσει την ταυτότητά του. Και ο δάσκαλος έχει χρέος να αποκαταστήσει τον άνθρωπο στη θέση που του αξίζει».

• **Είναι συμβολική η χρονιά που επιλέξατε, η έναρξη της νέας χιλιετίας, για την αναγνώριση του έργου**

του δασκάλου;

«Καθώς μια νέα εποχή ανοίγεται μπροστά μας, θα πρέπει όλοι μας να κάνουμε τον απολογισμό μας και ιδιαίτερα εμείς, οι άνθρωποι που υπηρετούμε την Παιδεία.

Έχουμε χρέος να επανεξετάσουμε όσα πράξαμε και να προετοιμάσουμε το νέο άνθρωπο για τη ζωή.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι η νέα εποχή πρέπει να προβάλλει τον άνθρωπο ως αξία.

Εμείς, που μοχθούμε για τη μόρφωση των νέων, πρέπει να αναζητήσουμε το χαμένο άνθρωπο μέσα από τον κυκεώνα της τεχνολογίας, η κακή χρήση της οποίας μπορεί να έχει άσχημα αποτελέσματα.

Λειτουργήμα

Για το λόγο αυτό, πιστεύω ότι το Μνημείο του «Ελληνα Ανωνύμου Δασκάλου», που τα Εκπαιδευτήριά μας προσέφεραν στο Δήμο Αθηναίων, έρχεται να επισφραγίσει το έργο και το λειτούργημα του εκπαιδευτικού, σε μια εποχή που ο άνθρωπος πρέπει να βρει τη φύση και την ουσία του «είναι» του.

Επίσης, δεν είναι τυχαίο που η ημέρα των αποκαλυπτηρίων ήταν η 30ή Ιανουαρίου, εορτή των Τριών Ιεραρχών».

• **Ποιοι σας βοήθησαν και σας συμπαράσταναν στην υλοποίηση του έργου αυτού;**

«Εκτός από την οικογένειά μου, η οποία βρίσκεται πάντα στο πλευρό μου, όσοι πληροφορήθηκαν την πρόθεσή μου αντέδρασαν με ενθουσιασμό. Αυτό οφείλετο και στο γεγονός ότι κανείς ποτέ στο παρελθόν δεν έχει προσφέρει ένα μνημείο στην Πολιτεία για να τιμήσει τον Έλληνα δάσκαλο.

Γι' αυτό και η ιδέα μου βρήκε πολ-

λούς συμπαράστατες, με πρώτο το δήμαρχο Αθηναίων, κ. Δημήτρη Αβραμόπουλο, που ανταποκρίθηκε άμεσα και παραχώρησε το συγκεκριμένο χώρο στην πλατεία Μαδρίτης ως σημείο έκθεσης του έργου.

Παράλειψη

Φυσικά, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθώ στο γλυπτή που φιλοτέχνησε το μνημείο, στον καθηγητή της Σχολής Καλών Τεχνών, κ. Θεόδωρο Παπαγιάννη, ο οποίος μπόρεσε να δώσει σάρκα και οστά στο όραμά μου.

Επίσης, ήταν μεγάλη τιμή για μένα να βρίσκεται στο πλευρό μου ο ακαδημαϊκός και τ. υπουργός Παιδείας, κ. Κ. Δεσποτόπουλος, όπως και η κριτικός τέχνης κ. Αθηνά Σχινά, η οποία συμμετείχε από την αρχή στην όλη προσπάθεια».

• **Τελειώνοντας, κ. Δούκα, θα ήλατε να πείτε δυο λόγια για τη νεολαία, επειδή τελευταία πολλά ακούγονται και γράφονται σχετικά με το αδέσιο μέλλον της;**

«Επειδή βρίσκομαι σε καθημερινή επαφή με τα παιδιά, είμαι σίγουρος ότι οι νέοι της χώρας μας αποτελούν πράγματι την ελπίδα για το μέλλον.

Σίγουρα απειλούνται πολύ περισσότερο σήμερα από ό,τι στο παρελθόν, αλλά σίγουρα έχουν και περισσότερες γνώσεις και δυνατότητες.

Είμαι, λοιπόν, σίγουρος ότι οι νέοι μας θα ξεπεράσουν όλους τους σκέτους, θα χρησιμοποιήσουν την κριτική τους σκέψη και θα επιλέξουν τα καλύτερα αξίες και εφοδία τέτοια που να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο μέλλον. Η κατάσταση ενισχύοντας έτσι την προσπάθεια των κληροδοτήτων, αντι να φαλκιδεύει τα κατοχυρωμένα και νόμιμα δικαιώματά τους.

Η συνείδηση δε αυτής της απάραδης κατάστασης θα έχει σαν αποτέλεσμα τη συγκίνηση των εισοδημάτων των κοινωνικών ιδρυμάτων, συνεταιρισμών και της Ριζαρείου Σχολής και τη μελλοντική τους οικονομική κατάρευση.

Ακριβώς για την πλήρη ενημέρωση των ανανήτων μας αλλά και κατά Ζαγορίου πάνω στο σπουδαίο αυτό ζήτημα, δημοσιεύουμε στη συνέχεια την επιστολή - διαμαρτυρία του διευθυντή της Διοίκησης του Ριζαρείου Ιδρύματος για την οποία πιο πάνω έχουμε λόγους.

Σ.Θ.

Σ' αυτό το ενημερωτικό σημείωμα δεν θα αναφέρουμε λέξη για την οικονομική προσφορά των Ιδρυμάτων ή την αντιστοιχία των ετήσιων εσόδων 2459/97, γιατί τα γνωρίζετε πολύ καλά. Θα προσπαθήσουμε να αποδείξουμε ότι η επιβίβεισά με το ν. 2459/97 φορολογία στα Ιδρύματα είναι δυσβάστακτη, αλλά και άνοση, σε σχέση με τη φορολογία των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων. Και επομένως ΔΙΣΚΗ. Η φορολογία επιβλήθηκε αναγκαστικά από το έτος 1996 στα εισοδήματα από την εκμίσθηση των οικόδομων και γαιών (συντελεστής 19%) και στην αξία της ακίνητης περιουσίας (συντελεστής 0,35%).

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στην ευαίσθητη ποιητική φωνή της συμπατριώτισσας μας Ευτέρπης Γ. Σάρρου, που έρχεται με τη νέα της ποιητική συλλογή να προσθέσει μια ακόμα αξιόλογη παρουσία ανάμεσα στους πνευματικούς Ζαγοριούς.

(Το ανέβασμα ενός βιοτοξικού σε Λ. Π. Α. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Με το ν. 2459/97 επιβλήθηκε φορο-

ΜΙΑ ΚΑΤΑΦΩΡΗ ΑΔΙΚΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΙΑΣ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Λογία στα εισοδήματα των Ιδρυμάτων από την εκμίσθηση των οικοδομών και γαιών με συντελεστή 10%.

Στο 10% πρέπει να προστεθεί και ο συμπληρωματικός φόρος 3%. Ο συντελεστής φορολογίας γίνεται 13%. Από τα εισοδήματα αυτά αφαιρούνται μόνο οι δαπάνες επισκευής και συντήρησης των ακινήτων, Καμία άλλη δαπάνη.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η επιβάρυνση από τη φορολογία ενός Ιδρύματος και μιας κερδοσκοπικής επιχείρησης, με ετήσια τζίρο 700.000.000, και το ίδιο σύνολο δαπανών 650.000.000.

Α) Φορολογία Ιδρύματος	Συντελ. Φορολ.	ΦΟΡΟΣ
Έσοδα	Δρχ. 700.000.000	
Μείον δαπάνες μόνο επισκευών και συντήρησης ακινήτων	» 30.000.000	
Φορολογητέο εισόδημα	» 670.000.000	13%
Οι άλλες δαπάνες δεν εκπέπτονται	Δρχ. 620.000.000	
Περίσσευμα (κέρδος)	50.000.000	
Ο συντελεστής φορολογίας του περισσεύματος (κέρδους) είναι (50.000.000 x 174 = 87.000.000)		174%
Το Ίδρυμα εκπίπτει τα υπέρχοντά του για να πληρώσει το φόρο		
Β) Φορολογία Επιχείρησης		
Έσοδα (τζίρος)	Δρχ. 700.000.000	
Μείον δαπάνες (αφαιρείται κάθε δαπάνη)	» 650.000.000	
Κέρδος	Δρχ. 50.000.000	40%
Διαφορά εις βάρος του Ιδρύματος		67.100.000

Μόνο εάν η άνω επιχείρηση πραγματοποιήσει κέρδη 31%, ήτοι Δρχ. 220.000.000 θα πληρώσει τον ίδιο φόρο με το Ίδρυμα που πραγματοποιεί περίσσευμα (κέρδη) μόλις Δρχ. 50.000.000

Διαφορά υπέρ της Επιχείρησης Δρχ. 170.000.000

Το παραδοξότερο:

Εάν η άνω επιχείρηση δεν πραγματοποιήσει κέρδη ο φόρος είναι ΜΗΔΕΝ

- Εάν έχει ελλείμματα θα αφαιρούνται από το επόμενο έτος της κερδοφορίας!!!

Εάν το άνω Ίδρυμα δεν πραγματοποιήσει περίσσευμα (κέρδη) θα καταβάλλει 87.100.000 Δρχ. φόρο. Εάν έχει ελλείμματα, πάλι θα πληρώσει 87.100.000 φόρο!!!

Σημειωτέον ότι το χαρτόσημο 3,6% το οποίο εισπράττει το Κράτος (στο παραδείγμα μας) ανέρχεται σε Δρχ. 25.200.000. Δηλ. όσο φόρο εισπράττει από μια επιχείρηση με κέρδη 9% (63.000.000 X 40% = 25.200.000).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα άλλα έσοδα των Ιδρυμάτων δηλ. οι τόκοι καταθέσεων και τα μερίσματα μετοχών, φορολογούνται ως γνωστόν στην πηγή τους.

Β. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Τα Ιδρύματα, τα περισσότερα των οποίων έχουν συσταθεί τον περασμένο αιώνα από φιλογενείς συμπατριώτες μας που εμόχθησαν σκληρότατα στην αλλοδαπή, οφείλουν την ύπαρξή τους, τη συνέχειά τους, στην πρόνοια

των Ιδρυτών - Εθνικών Ευεργετών, να θεμελιώνουν τα οράματά τους προικοδοτώντας τα Ιδρύματά τους με ακίνητα (οικοδομές ή γαίες).

Από τη σύστασή τους επομένως, για να εκπληρώσουν το σκοπό τους δραστηριοποιούνται σε ό,τι έχει σχέση με την αξιοποίηση και εκμετάλλευση των ακινήτων. Με τη σωστή διαχείριση των ανθρώπων που υπηρετούν στα Ιδρύματα, τα ακίνητα αποδίδουν, παράγουν το προϊόν δηλ. τα μισθώματα, ήτοι τα χρηματικά μέσα που χρειάζονται για να λειτουργήσουν.

Στο άρθρο 23 παρ. δ' του ν. 2459/97, αναφέρεται ότι απαλλάσσονται

ματος Δρχ. 670.000.000 από 13% γίνεται 18%.

• Ο συντελεστής φορολογίας του περισσεύματος (κέρδους) του Ιδρύματος 50.000.000 από 174% γίνεται 245%.

• Η διαφορά εις βάρος του Ιδρύματος έναντι της επιχείρησης από Δρχ. 67.100.000 γίνεται 102.100.000 (122.100.000 μείον 20.000.000).

Απίστευτο κι όμως αληθινό

Το Ίδρυμα υποχρεούται να πληρώνει Φ.Μ.Α.Π. και στην ακραία περίπτωση που για κάποιους εξαιρετικούς λόγους δεν πραγματοποιεί έσοδα!!!

Αντίθετα η επιχείρηση δεν υπέχει τέτοια υποχρέωση!!!

Φαίνεται ότι στα νομοπαρασκευαστικά επιτελεία επικρατεί η άποψη ότι τα Ιδρύματα «φουσκώνουν» τα έσοδα και τα μικρά περισσεύματά τους, εάν εφαρμόζονταν η φορολογία που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις, θα απέδιδαν ελάχιστα σε φόρους.

Έτσι αποφάσισαν, εν ψυχρώ, και επέβαλαν με το ν. 2459/97 την φορολογία στα Ιδρύματα, διατυμπανίζοντας σε τόνους υπηλούς ότι είναι «ευνοϊκότερη» και ότι, εν πάση περιπτώσει, αν οι Διοικούντες τα Ιδρύματα δεν συμφωνούν με όσα ισχυρίζονται (δηλ. ότι είναι ευνοϊκότερη), ως περιμένουν την απόφαση της Δικαιοσύνης (Συμβολική Επικρατείας). Ο δρόμος είναι ανοιχτός!!!

(Προσδοκάται, η έκδοση της λυτρωτικής απόδοσης από τη Ανώτατο Δικαστήριο, να μην αγρήσει και προλάβει το ορατικό «κλείσιμο» των Ιδρυμάτων).

Οι αρμόδιοι θέλουν να αγνοούν ότι τα κοινωνικά Ιδρύματα δεν επιδοτούνται από το Κράτος και ότι περιορίζουν τις δαπάνες λειτουργίας των μέσα στα πλαίσια των εσόδων τους. Ας κάνουν τον κόπο να ρίξουν μια ματιά στους Απολογισμούς των Ιδρυμάτων στα έτη προς της εφαρμογής του ν. 2459/97 και θα το διαπιστώσουν.

Η πρότασή μας: Τη φορολογική μεταχείριση των Ιδρυμάτων με τις λοιπές επιχειρήσεις. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει:

• Να καταργηθεί ο Φ.Μ.Α.Π. για τα Ιδρύματα. Η κατάργησή του ισχύει αναδρομικά από το οικονομικό έτος 1997. (Μετά τους σεισμούς της 7/9/99 η πρόταση αποκτά και άλλη διάσταση).

• Τα εισοδήματα από ακίνητα και γαίες των Ιδρυμάτων να φορολογηθούν με συντελεστή 3% και ισχύει αναδρομικά από το οικονομικό έτος 1997.

Ελπίζω, ότι τα όσα γραφτήκαν θα σας προβληματίσουν και θα κινήσουν το ενδιαφέρον σας να διαπιστώσετε τι συμβαίνει, να αναζητήσετε την αλήθεια και ενεργήσετε κατά συνείδηση».

ΚΩΝ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ

«Ιδέ ο Άνθρωπος»

Τα Πάθη του Χριστού στη ζωγραφική των Καπεσοβιτών αγιογράφων του 18ου αιώνα

Του Δημήτρη Κωνσταντάκου
Αρχαιολόγου-Βυζαντινολόγου

της σκηνής και ένα πάθος που δεν ξεπερνά την έκφραση των μορφών αλλά διαφαίνεται από τις χειρονομίες.

Κοίμησης Θεοτόκου Καπεσόβου του 1763 οργανώνει τη σκηνή σε δύο ομίλους, λιτή και στατική. Ο Πιλάτος κάθεται σε συμπαγή θρόνο

Καπεσόβο Ζαγορίου. Ναός Αγ. Γεωργίου. «Ο Κοίμησης Θεοτόκου». «Ο Μυστικός Δείπνος». Κλειστή σύνθεση, με φανερή προοπτική δραματοποίησης. Οι τεχνικές ατέλειες ισορροπούνται από τον πλούτο των χρωμάτων.

ΕΝΑΣ βασικός κύκλος του συγκροτημένου εικονογραφμένου δόγματος της εκκλησίας φθάνει μέχρι την ύστερη μεταβυζαντινή εποχή. Το «Θείον Πάθος» καταγράφεται σε όλα τα εικονογραφικά προγράμματα των ναών στην Ηπειρο, μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα.

Οι ζωγράφοι από το Καπεσόβο του Ζαγορίου, ίσως η πιο σημαντική ομάδα Ηπειρωτών αγιογράφων του 18ου αιώνα, ακολουθούν πιστά αυτή την εικονογραφική παράδοση. Στους δεκαέξι εικονογραφημένους ναούς που έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα, τα Πάθη αποτελούν την κορύφωση ενός αυστηρού προγράμματος, όμοιο με αντίστοιχα του 17ου ή και του 16ου αιώνα.

Ο Αναστάσιος, γενάρης μιας οικογένειας Καπεσοβιτών ζωγράφων του μέσου του 18ου αιώνα, είναι ο καλύτερος τεχνίτης της εποχής του στο χώρο της Ηπείρου. Από το 1743 μέχρι το 1765 αγιογράφη 7 ναούς και φορητές εικόνες.

Ο Αθανάσιος και ιδιαίτερα ο γιος του Ιωάννης είναι όμως, οι σπουδαιότεροι ζωγράφοι του τέλους του αιώνα. Τον Ιωάννη επιλέγει ο αδελφοποιτός του Αλή πασά, πρόκριτος του Ζαγορίου Αλέξης Νούτσος για να αγιογραφήσει το καθολικό του Καπεσόβου και ο επιφανής έμπορος Χατζημάνθος Γκίνος την περιώνυμη βασιλική των Νεγάδων. Η οικογένεια αγιογραφεί 11 ναούς από το 1761 έως το 1806 και πολυάριθμες φορητές εικόνες.

Στον Μυστικό Δείπνο οι Καπεσοβίτες ακολουθούν και τους δύο εικονογραφικούς τύπους με τον Χριστό στο αριστερό άκρο ή στο κέντρο του τραπέζιου, που προϋπάρχουν στην Ηπειρο, όπως φαίνεται στις παραστάσεις των Ταξιαρχών Κάτω Σουδενών και στον Αγ. Γεώργιο Νεγάδων.

Νιπτήρας

Στον Νιπτήρα ο ζωγράφος Αναστάσιος χρησιμοποιεί και τον «βυζαντινό» τύπο (στέγγωμα του ποδιού του Πέτρου) αλλά και τον «Καπαδοκικό - ανατολικό» με το πλύσιο του ποδιού, ενώ στην Προδοσία είναι χαρακτηριστική η λιτότητα

Στον ναό των Ταξιαρχών Κάτω Σουδενών Ζαγορίου που ζωγραφίζεται από τον Αναστάσιο το 1743, η «του Πιλάτου κρίσις» βασίζεται σε παραδοσιακό πρότυπο οργανωμένη σε τρεις ομίλους. Ο Πιλάτος κάθεται σε ωραίο πτυσσόμενο σκαμνί με τον υπηρέτη μπροστά του, έτοιμο να ρίξει νερό και να νίψει τα χέρια του. Ο Χριστός έρχεται από αριστερά, συνοδευόμενος από δύο στρατιώτες, ενώ σε πρώτο επίπεδο τρεις Ιουδαίοι «περισσώς έκραζον λέγοντες σταυρωθήτω».

Ο ίδιος ζωγράφος στο ναό της

αριστερά και δεξιά ο Χριστός όρθιος, κοιτάζει κατ' ενώπιον τον θεατή. Και στις δύο σκηνές εντυπωσιακά αρχιτεκτονήματα καλύπτουν το βάθος των παραστάσεων.

Στον αγ. Γεώργιο Νεγάδων του 1795 ο Ιωάννης εκμεταλλεύεται το εύρος των τοίχων της μεγάλης βασιλικής και αναπτύσσει μια σχετικά σπάνια εκδοχή του θέματος, με την παράθεση της Κρίσης αλλά και της Απόνιψης του Πιλάτου, αν και οι σκηνές αυτές υπάρχουν ήδη στη Μονή Φιλανθρωπινών και τη Μονή Μίλιου του Νησιού των Ιωαννίνων.

Μαστίγωση

Η Μαστίγωση είναι μια σκηνή που αποδίδεται από τους Καπεσοβίτες με συνδυασμό παραδοσιακών και δυτικών στοιχείων και εστιασμένη λιτότητα, όπως μονολογικά, σχεδόν αναφέρεται στα Ευαγγέλια.

Στα Κάτω Σουδενά ο Χριστός στέκεται μπροστά σε κίονα με τα χέρια δεμένα πίσω και μαστιγώνεται από δύο βασανιστές που στέκουν εμπρός του με χορευτικές φιγούρες. Ο άνετος χώρος, οι χειρο-

Νεγάδες Ζαγορίου. Ναός Αγ. Γεωργίου. «Η Σταύρωση». Συνθετος και συμμετρικός εικονογραφικός τύπος. Οι συγκρατημένες στάσεις των μορφών προδίδουν αρχαϊκή αντίληψη απόδοσης της σκηνής.

νομα και φορώντας ακάνθινο στεφάνι, ενώ ένας στρατιώτης τον περπατάει με το «πορφυρούν μάντιον».

«Πεζοί και καβαλαροί σύρνοντας τον Χριστό» συγκροτούν την σκηνή του Ελκόμενου σε όλες τις παραστάσεις των Καπεσοβιτών, με στοιχεία που αντλούν από τις παλαιότερες συνθέσεις κυρίως δε από τη Μονή των Φιλανθρωπινών, χωρίς όμως ρυθμό, ένταση ή κίνηση στοιχεία χαρακτηριστικά αυτών των έργων.

Λιτή και στατική

Η Σταύρωση αποδίδεται με τον κλειστό και συμμετρικό εικονογραφικό τύπο, και σε σχέση με τις παραστάσεις της Μονής Μεταμόρφωσης του 17ου αιώνα είναι εξαιρετικά λιτή και στατική. Στον Ναό των Ταξιαρχών Κάτω Σουδενών ο Χριστός είναι τοποθετημένος στο κέντρο ανάμεσα στους δύο ληστές, ενώ ο Παναγίας και τον Γέστα. Αριστερά και δεξιά ο Ιωάννης με τον εκάτονταρχο. Ακόμα μεγαλύτερη όμως είναι η λιτότητα στο ναό της Κοίμησης Θεοτόκου Καπεσόβου, αφού απουσιάζουν οι φίλες της Παναγίας. Μόνο το επίσημα που ανθρώνινο προσωπίδιο που νικάει την ασπίδα του Λεγγίνου είναι μεγάλο και εντυπωσιακό.

Η Αποκαθήλωση στο ναό των Κ. Σουδενών αποδίδεται μαζί με τον επιταχυσμό του Χριστού, με εξαιρετική επιτυχία.

Ο εκλεκτισμός στη συλλογή εικονογραφικών μοτίφων και η ουσιαστική τους αφομοίωση στο πνεύμα της σκηνής χαρακτηρίζουν το έργο των Καπεσοβιτών, όπως φαίνεται στις παραστάσεις του ναού της Κοίμησης Θεοτόκου Καπεσόβου, στο καθολικό της Μονής Ροδόπου και στον αγ. Γεώργιο Νεγά-

δων, ως προς τη θέση της σκηνής, τη δραστηριότητα του Νικοδήμου και του Ιωσήφ και τη θέση της Θεοτόκου και των Μυροφόρων.

Η παράσταση του Επιτάφιου Θρήνου εικονίζεται από τους Καπεσοβίτες με αρχαϊκά εικονογραφικά στοιχεία. Είναι λιτή, χωρίς δραματικά στοιχεία και εκτυλίσσεται πάντα μπροστά στο σταυρό. Το νεκρό σώμα του Χριστού ακουμπά επάνω στη «σινδόνα» που την τοποθετούν στη σαρκοφάγο ο Νικόδημος και ο Ιωσήφ.

Η Παναγία, βυθισμένη στον πόνο της στέκει δίπλα στο νεκρό σώμα, σε αντίθεση με ηπειρωτικά μνημεία του 16ου - 17ου αιώνα στην οποία η Θεοτόκος αγκαλιάζει και φιλά τον Χριστό.

Τέλος, για την Ανάσταση χρησιμοποιούν τον τύπο του Χριστού εκτινασσομένου από το μνήμα.

Νεγάδες Ζαγορίου. Ναός Αγ. Γεωργίου. «Η Σταύρωση». Εξαιρετικά αφαιρετική σκηνή, στον τύπο του θριαμβευτή Χριστού που εκτινάσσεται από το μνήμειο. Ο εικονογραφικός αυτός τύπος κυριαρχεί τον 18ο αι. όχι μόνο στους Καπεσοβίτες αλλά σε όλους σχεδόν τους αγιογράφους της εποχής.

Μόνο στον ναό του Αγίου Νικολάου Καπεσόβου παρουσιάζουν και την εις Άδου Κάθοδο ως ξεχωριστή παράσταση.

Εξαιρετικοί τεχνίτες

Στην οργάνωση των συνθέσεων, αυτοί οι ζωγράφοι αγροτικής καταγωγής αποδεικνύονται εξαιρετικοί τεχνίτες. Χρησιμοποιούν τους οριζώντιους και τους κάθετους άξονες για «κλειστές» ή «ανοικτές» σκηνές. Η Αποκαθήλωση των Κ. Σουδενών είναι από τις ωραιότερες σκηνές. Τον συνθετικό της κάρναβο τον συγκροτούν δύο νοητά τρίγωνα, με ισορροπη διάταξη των μορφών.

Η λιτότητα και η έλλειψη κίνησης χαρακτηρίζουν τις παραστάσεις του Θείου Πάθους. Ο Χρόνος σαν να σταμάτησε και πάγωσε τις κινήσεις, όπως φαίνεται στη Μα-

στίγωση. Έτσι, το πάθος εκφράζεται μόνο με τις χειρονομίες. Το ωραίο σχέδιο και ο χρωματικός πλούτος διακρίνεται σε όλες τις σκηνές. Το αρχιτεκτονικό τοπίο, που είναι εντυπωσιακό, τις περισσότερες φορές λειτουργεί ως σκηνογραφικό πλαίσιο του χώρου της δράσης.

Οι Καπεσοβίτες άλλοτε αφομοιώνουν τα δυτικά δάνεια ενώ πολλές φορές τα μεταφέρουν αυτούσια στα έργα τους. Μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα, ακολουθούν πιστά τις «πολιτιστικές σταθερές» της παράδοσης και τα Πάθη εντάσσονται σε ένα πρόγραμμα ενιαίο και συγκροτημένο. Μόνο τον 19ο αι. πρώτα στην Αρίστη και μετά στο Δίκορφο, αφήνουν τον «υπόκενο όγκο» του Μπαρόκ να εισβάλει στο εσωτερικό του ναού. Τότε είμαστε όμως ήδη σε μια άλλη εποχή.

Νεγάδες Ζαγορίου. Ναός Αγ. Γεωργίου. «Η Απόνιψη του Πιλάτου». Η σκηνή οργανώνεται σε δύο ομίλους με παραδοσιακά στοιχεία στη σύνθεση. Σπάνια είναι η αυτοπροσωπική παρουσία της Πρόκλης, συζύγου του Πιλάτου.

Καπεσόβο Ζαγορίου. Ναός Αγ. Γεωργίου. «Ιδέ ο Άνθρωπος». Η δυτικιστική σκηνή στη θέση του Εμπαϊγμού είναι σπάνια στην Ηπειρο μέχρι τον 18ο αι. Βασικά στοιχεία της υπάρχουν ήδη σε χαλκογραφίες του 16ου αι.

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ

Στον απόηχο της αποκριάς

Μπορεί ίσως και να θεωρηθεί ως ανεπίκαιρο να γυρίζουμε πίσω και ν' ασχολούμαστε πάλι με τις Αποκριές. Χορτάσαμε πια να βλέπουμε στα κανάλια γιορτές, γλέντια, ξεγυμνωσιά και ξετρωσιά. Εκμεταλλευθήκαμε την ευκαιρία τις Αποκριές με το πρόσημο της Σαρακοστής που θ' ακολουθούσε, να κάνουμε πιο ενδιαφέρον το τραπέζι μας με περισσότερα κρέατα, με κρεατόπιτες και τυρόπιτες, με γλυκίσματα και λιχουδιές διάφορες.

Αλλά και την "Καθάρια Δευτέρα", στις 13/3, μπορεί να κάναμε κάποια αποχή από την κρεοφαγία, όπως κατά λέξη σημαίνει αποκρία (απόκριω), όμως η ποιικιλία των νηστήσιμων εδεσμάτων ήταν τέτοια, ώστε μάλλον περισσότερο επιβαρύνανε τον οργανισμό μας. Σκότιμο λοιπόν είναι να κάνουμε και κάποιο απολογισμό.

Καλό είναι να ξέρουμε, ότι οι χοροί, τα γλέντια, τα τραγούδια και το θέαμα της Αποκριάς, έχουν τις ρίζες τους σε πολύ παλιά χρόνια και ίσως να είναι και συνέχεια των γιορτών του Διόνυσου του Θεού της Ελληνικής Μυθ/γίας του κρασιού, του γλεντιού και της γονιμότητας. Εκτός όμως απ' αυτά ο Διόνυσος ήταν και Θεός της γης, όπως η Δήμητρα. Ακόμη να ξέρουμε ότι η εποχή που γιορτά-

Αποκριάς γίνονται με σκοπό τη διασέδαση και την καλοπέραση. Με όλα αυτά που γίνονται και βλέπουμε ίσως επιτυγχάνεται κι ο σκοπός της γονιμότητας του ανθρώπινου γένους, γιατί και σ' αυτό εκτός από τη γονιμότητα της γης, σκοπούσαν και τα Διονυσιακά της αρχαιότητας, χωρίς όμως δυστυχώς να καταστολεμείται η υπογεννητικότητα, που μαστιίζει σήμερα τη χώρα μας, αλλά και άλλες αναπτυσσόμενες κοινωνίες της Ευρώπης.

Και μια και κάποιον κάποιον απολογισμό των γιορτών της Αποκριάς, ας κάνουμε και μια μικρή αναδρομή στα περασμένα, τότε που είμαστε νέοι, παιδιά και χαϊρόμασταν με ευλάβεια και Πίστη τις γιορτές, χωρίς καμιά αμφισβήτηση.

Ετσι στο Πάτιγκο προσμέναμε με κρυφή λαχτάρα τις Αποκριές και κάναμε προετοιμασίες. Από χαρτόνι φτιάχναμε μόνοι μας ή και με τη βοήθεια των πιο έμπειρων προσώπων (μάσκες) που τις βάφαμε με μπογιές διάφορες. Βρίσκαμε παλιά ρούχα, πολλές φορές και γυναικεία, που φορούσαμε για να μη μπορούν να μας γνωρίσουν. Μεγάλος ο συναγωνισμός κι από μερικούς μεγάλους άνδρες ή και γυναίκες. Παράλληλα κάναμε προετοιμασία για τον "αφανό". Ετσι λέγαμε τη μεγάλη φωτιά, που ανάβαμε το

ξάδωχο. ΝΑ της εκκλησίας και παρατηρούσαμε από 'κει τις φωτιές στο Βιτόκο, στην Αρτοίστα και στο Μεγάλο Μαχαλά του Πατίγκου. Κολακευόμασταν να λέμε ότι τα "περατνά", δεν μπορούσαν να κάνουν αφανό σαν το δικό μας... Γύρω από τη φωτιά κάναμε αστεία,

Προετοιμασία για το «Λόγο», ή τον «αφανό» ή τη «Τζαμάλα» και διάφορες άλλες ονομασίες. (Φωτό Κ.Δ.Χ.)

πειραζόμασταν και χορεύαμε. Καθώς τροποδοτούσαμε τη φωτιά και με κούτσουρα από "σιούμ" (δρύς φυλλοβόλος) και πουνάρι κρατούσε για μερόνυχτα ακόμη. Τότε ήταν που κάναμε άλλες "διαολιές". Ιδιαίτερα στην Κατοχή, που είχαμε μπτόλκια πολεμοφόδια από το "πλάστοικο" στη Γκραματάδα, στη Τζούφα - Ράχη κλπ, όπου είχαν γίνει μάχες το 1940 κι οι Ιταλοί είχαν εγκαταλείψει αρκετά απ' αυτά.

Βγάσαμε σε μια χαραμάδα του τόχου τη σφαίρα από τα φυσιγγία (φρένια) τα λέγαμε και τα λέμε), τζουγκώναμε τον κάλκα στην άκρη και τα ρίχναμε στη φωτιά. Σε λίγο γίνονταν η έκρηξη. Φτιάχναμε τότε και τα λεγόμενα "κ' τσοφία". Σε ένα ξύλο από κερνιά, σε σχήμα πιστολιού, στερεώναμε γερά πάνω με σύρμα ένα αδειανό φρένκι από πολεμικό όπλο, σε μια αυλακία που σκάβαμε με το σουγιά στο ξύλο (Πατιγκιώτη και χωρίς σουγιά στην τσέπη δύσκολα μπορείς να βρεις), ανοίγαμε με τη λίμα στο πίσω μέρος του μια μικρή σχισμή, το γεμίζαμε με μπαρούτι, το βουλώναμε και το στυπώναμε με χαρτιά ή και φύλλα και με ένα δαυλί το πυροδοτούσαμε. Δεν έλειπαν βέβαια και μικροτραυματισμοί. Ποιος άραγε πιο παλιός και πιο δαιμόνιος από μας Πατιγκιώτης να είχε επινοήσει αυτή την αυτοσχέδια κατασκευή!! Αυτά γίνονταν για πολλές μέρες.

Τότε όμως κάναμε και μια καταστροφή. Γεμίζαμε κάγκες από παλιά μπροστογειμή κουμπουρία με μπαρούτι, τις βουλώναμε καλά και τις βάζαμε στη φωτιά. Κρυβόμασταν στα χαγιάτια της εκκλησίας και σε λίγο γινόταν η έκρηξη με μεγάλο κόρο, ενώ η καταστραμμένη κάννη εκτινάσσονταν σε μεγάλη απόσταση. Ετσι καταστρέφαμε πολλά, ανεκτίμητα κειμήλια για σήμερα, των παπουδιών και πορτοκατιούδων μας. Τώρα στο Μικρό Πάτιγκο δεν γίνεται αφανός, ανόρθον όμως τον Αφανό κάποιον στο μεσχωρί του Μεγάλου Μαχαλά και διασκεδάζουν όλοι μαζί, ντόπιοι και τουρίστες.

Στους Κήπους, που ήταν η παραδοσιακή Προτεσταντική του Ζαγοριού από το 1915, όπως μου διηγήθηκε ο ηλικιω-

μένος συνταξιούχος κοινωνικός Γραμματέας Σωκράτης Γκρονιώτης, γίνονταν δυο Κυριακές, της Κρεατικής και της Τυρινής, φωτιά στην πλατεία στο Χάνι και τη λέγανε "Λόγος", όπως και σήμερα. Συγκεντρώνονταν τα παιδιά τα χρόνια τα ξύλα λίγα-λίγα από τα σπίτια,

ήταν Αύγουστος του 1948. Ο εμφύλιος καίει χαρτόνι. Τα χωριά έπρεπε να βλάνε, μόνο το υπηρεσιακό, που έφερον τροφίμα, το οδηγούσε ο Σωτηρόπουλος από τους Κήπους, πατέρας του σημερινού δικηγόρου. Ένα φορτηγό Κύπρου, το θανατάσαμε και διαβάσαμε τα γράμματα. «Υπό την υψηλήν προστασίαν της Α.Μ. βασίλισσας της Ελλάδος».

Την Κυριακή κάναμε την κλασική βόλτα στο Μώλο. Περνούσαμε από την οδό Αβέρωφ, ήταν ένα ζαχαροπλαστείο και είχε στη βιτρίνα κάτι λουκούμια, τα τρώγαμε με τα μάτια.

Θυμάμαι και τους δασκάλους στον Αγ. Κων/νο. Είχαμε τον κ. Κώστα Κότη, αρκετά αυστηρός. Ο γιός του έπαιζε στην ομάδα του Αβέρωφ, κίτρινη φανέλα. Τώρα υπηρετεί στην Εφορεία Ιωαννίνων.

Θυμάμαι και τον κ. Λέκκο, από το Δίκωρο, συγγενής του σημερινού Μάνθου, που γράφει στην εφημερίδα, πάντα τον διαβάζω και ας με πάρει τηλεφώνον στη Λάιστα. Ήταν λίγο παχύσαρκος, κόκκινος, με χρυσά δόντια, γεμάτος υγεία και ευεξία, έτρωγε πολύ και δεν άφηνε τίποτε να πάει χαμένο. Το μάτι του έπαιζε προς όλες τις κατευθύνσεις.

Πέρασε η χρονιά. Το καλοκαίρι έπρεπε να μας χωρίσουν. Όλα τα μεγάλα παιδιά, που είχαν τελειώσει το Δημοτικό θα πήγαιναν για το Ζηρό Φιλιππιάδος, άλλη Παιδόπολη, τέχνες κλπ.

Όσοι δεν τελειώσαμε μας μάζεψαν στην Παιδόπολη Αγία Ελένη, βέβαια εδώ δεν είχαμε τις κτηριακές εγκαταστάσεις που είχαμε κάτω, ούτε την πολυτέλεια. Τα κτήρια ήταν όλα. Πηγαίναμε σχολείο, απέναντι σε κάτι παράγκες, εκεί που τώρα είναι το 17ο, όπου τελειώσα την Δ', ήρθε ο Ιούνιος, πήραμε το ενδεικτικό. Ο εμφύλιος βρισκόταν σχεδόν στο τέρας.

Άρχισαν οι πρόσφυγες να γυρίζουν στα χωριά, όπως και οι γονείς μου. Μάλλον ειδοποιήθηκε ο θεός μου. Ήταν δεσποινίδες που μας ετοίμαζαν τα ρούχα. Πρώτα σου έδιναν μια κουβέρτα χαλί, την έχω ακόμα. Εκεί μέσα έριχναν εσώβρακα, φανέλες, ποινάκια, κάλτσες και άλλα ρούχα, δεκάμε σταυρωτά, ο μπάγος έτοιμος. Ένα φυλλάδιο είχε φωτογραφία και όλα τα στοιχία, κάτι σαν το μπέικμπαλ του στρατού και έτοιμος. Οι γονείς μου ήταν στο χωριό, άρτι και αυτοί αφιχθέντες από τη λαίλαπα του εμφύλιου. Δεν θυμάμαι με πιο αυτοκίνητο θα ταξίδευαν και ποιος φρόντιζε αυτό το ταξίδι (οπωσδήποτε ο θεός). Θυμάμαι ένα μακρόστενο αυτοκίνητο, μέσα ήταν όλα ξύλινα, δύο θέσεις μπροστά και ο οδηγός τρεις και δεν ξέρω πίσω πόσες είχε. Κάποιον πρέπει να τρώγαμε μπροστά στο τιμόνι, αυτή ήταν και η χαρά. Επίσης δεν θυμάμαι να έκαναν και εμετό (κάτι που οι περισσότεροι εκείνη την εποχή το είχαν), άρα κάποιον ήμουν απασχολημένος.

Το φρέσκο το εξαγνίζονα στα βράδια, καθόταν πολύ κοντά. Φώτος ο καπνός... βράζουν βράζουν και μεστή φωνάζουν. Εδώ υπήρχαν πολλές λέξεις... μοστέρις... αλλά ποι να κάνει ανάληψη. Χαϊρετούσα και τον Νίδα Καζούνα, ο οποίος έριξε τον μπόγο στο μουλάρι και έμενα πανσούμια για Λάιστα. Έμενα όλο το καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο έκανα και το δεύτερο της ζωής μου ταξίδιον.

Αλλά περί αυτού στο άλλο φύλλο.

Υ.Γ. Πληροφορίες για τις Αποκριές από την Δημοσιογράφο της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ κ. Εύη Βουτσινά. ΛΕΝΚΩ: Η κ. Ελένη Τζαμαλά από τους κήπους.

* Ήθελα να πληροφορηθώ ένα σπουδαίο χωριανό και φίλο μου γιατρό, εργαζόμενο από πολλά χρόνια στη Μινωική μεσοεστιακή φωνάζουν. Εδώ υπήρχαν πολλές λέξεις... μοστέρις... αλλά ποι να κάνει ανάληψη. Χαϊρετούσα και τον Νίδα Καζούνα, ο οποίος έριξε τον μπόγο στο μουλάρι και έμενα πανσούμια για Λάιστα. Έμενα όλο το καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο έκανα και το δεύτερο της ζωής μου ταξίδιον.

ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ

Το πρώτο της ζωής μου ταξίδιον

Νικολάου Μιχ. Τζαμπούρα, εκπαιδευτικού

Ήταν Αύγουστος του 1948. Ο εμφύλιος καίει χαρτόνι. Τα χωριά έπρεπε να βλάνε, μόνο το υπηρεσιακό, που έφερον τροφίμα, το οδηγούσε ο Σωτηρόπουλος από τους Κήπους, πατέρας του σημερινού δικηγόρου. Ένα φορτηγό Κύπρου, το θανατάσαμε και διαβάσαμε τα γράμματα. «Υπό την υψηλήν προστασίαν της Α.Μ. βασίλισσας της Ελλάδος».

Την Κυριακή κάναμε την κλασική βόλτα στο Μώλο. Περνούσαμε από την οδό Αβέρωφ, ήταν ένα ζαχαροπλαστείο και είχε στη βιτρίνα κάτι λουκούμια, τα τρώγαμε με τα μάτια.

Θυμάμαι και τους δασκάλους στον Αγ. Κων/νο. Είχαμε τον κ. Κώστα Κότη, αρκετά αυστηρός. Ο γιός του έπαιζε στην ομάδα του Αβέρωφ, κίτρινη φανέλα. Τώρα υπηρετεί στην Εφορεία Ιωαννίνων.

Θυμάμαι και τον κ. Λέκκο, από το Δίκωρο, συγγενής του σημερινού Μάνθου, που γράφει στην εφημερίδα, πάντα τον διαβάζω και ας με πάρει τηλεφώνον στη Λάιστα. Ήταν λίγο παχύσαρκος, κόκκινος, με χρυσά δόντια, γεμάτος υγεία και ευεξία, έτρωγε πολύ και δεν άφηνε τίποτε να πάει χαμένο. Το μάτι του έπαιζε προς όλες τις κατευθύνσεις.

Πέρασε η χρονιά. Το καλοκαίρι έπρεπε να μας χωρίσουν. Όλα τα μεγάλα παιδιά, που είχαν τελειώσει το Δημοτικό θα πήγαιναν για το Ζηρό Φιλιππιάδος, άλλη Παιδόπολη, τέχνες κλπ.

Όσοι δεν τελειώσαμε μας μάζεψαν στην Παιδόπολη Αγία Ελένη, βέβαια εδώ δεν είχαμε τις κτηριακές εγκαταστάσεις που είχαμε κάτω, ούτε την πολυτέλεια. Τα κτήρια ήταν όλα. Πηγαίναμε σχολείο, απέναντι σε κάτι παράγκες, εκεί που τώρα είναι το 17ο, όπου τελειώσα την Δ', ήρθε ο Ιούνιος, πήραμε το ενδεικτικό. Ο εμφύλιος βρισκόταν σχεδόν στο τέρας.

Άρχισαν οι πρόσφυγες να γυρίζουν στα χωριά, όπως και οι γονείς μου. Μάλλον ειδοποιήθηκε ο θεός μου. Ήταν δεσποινίδες που μας ετοίμαζαν τα ρούχα. Πρώτα σου έδιναν μια κουβέρτα χαλί, την έχω ακόμα. Εκεί μέσα έριχναν εσώβρακα, φανέλες, ποινάκια, κάλτσες και άλλα ρούχα, δεκάμε σταυρωτά, ο μπάγος έτοιμος. Ένα φυλλάδιο είχε φωτογραφία και όλα τα στοιχία, κάτι σαν το μπέικμπαλ του στρατού και έτοιμος. Οι γονείς μου ήταν στο χωριό, άρτι και αυτοί αφιχθέντες από τη λαίλαπα του εμφύλιου. Δεν θυμάμαι με πιο αυτοκίνητο θα ταξίδευαν και ποιος φρόντιζε αυτό το ταξίδι (οπωσδήποτε ο θεός). Θυμάμαι ένα μακρόστενο αυτοκίνητο, μέσα ήταν όλα ξύλινα, δύο θέσεις μπροστά και ο οδηγός τρεις και δεν ξέρω πίσω πόσες είχε. Κάποιον πρέπει να τρώγαμε μπροστά στο τιμόνι, αυτή ήταν και η χαρά. Επίσης δεν θυμάμαι να έκαναν και εμετό (κάτι που οι περισσότεροι εκείνη την εποχή το είχαν), άρα κάποιον ήμουν απασχολημένος.

Το φρέσκο το εξαγνίζονα στα βράδια, καθόταν πολύ κοντά. Φώτος ο καπνός... βράζουν βράζουν και μεστή φωνάζουν. Εδώ υπήρχαν πολλές λέξεις... μοστέρις... αλλά ποι να κάνει ανάληψη. Χαϊρετούσα και τον Νίδα Καζούνα, ο οποίος έριξε τον μπόγο στο μουλάρι και έμενα πανσούμια για Λάιστα. Έμενα όλο το καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο έκανα και το δεύτερο της ζωής μου ταξίδιον.

Αλλά περί αυτού στο άλλο φύλλο.

Υ.Γ. Πληροφορίες για τις Αποκριές από την Δημοσιογράφο της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ κ. Εύη Βουτσινά. ΛΕΝΚΩ: Η κ. Ελένη Τζαμαλά από τους κήπους.

* Ήθελα να πληροφορηθώ ένα σπουδαίο χωριανό και φίλο μου γιατρό, εργαζόμενο από πολλά χρόνια στη Μινωική μεσοεστιακή φωνάζουν. Εδώ υπήρχαν πολλές λέξεις... μοστέρις... αλλά ποι να κάνει ανάληψη. Χαϊρετούσα και τον Νίδα Καζούνα, ο οποίος έριξε τον μπόγο στο μουλάρι και έμενα πανσούμια για Λάιστα. Έμενα όλο το καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο έκανα και το δεύτερο της ζωής μου ταξίδιον.

Υ.Γ. Πληροφορίες για τις Αποκριές από την Δημοσιογράφο της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ κ. Εύη Βουτσινά. ΛΕΝΚΩ: Η κ. Ελένη Τζαμαλά από τους κήπους.

* Ήθελα να πληροφορηθώ ένα σπουδαίο χωριανό και φίλο μου γιατρό, εργαζόμενο από πολλά χρόνια στη Μινωική μεσοεστιακή φωνάζουν. Εδώ υπήρχαν πολλές λέξεις... μοστέρις... αλλά ποι να κάνει ανάληψη. Χαϊρετούσα και τον Νίδα Καζούνα, ο οποίος έριξε τον μπόγο στο μουλάρι και έμενα πανσούμια για Λάιστα. Έμενα όλο το καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο έκανα και το δεύτερο της ζωής μου ταξίδιον.

Μια παιδική επιθυμία - μια ζωή

Ελένης Οικονομίδου-Δουβλή

Απ' όλες τις χριστουγεννιάτικες γιορτές, εκείνη που καρτερούν με αγωνία κι άλλη τόση κατανόηση οι χωριανοί μου, είναι τα Φώτα.

Γιατί, από παλιά ως τα σήμερα, κρατούν άθικτο και τηρούν με θρησκευτική ευλάβεια το έθιμο των εικόνων.

Καθώς τελειώνει η θεία λειτουργία κι ο παπάς ψάλλει το «Εν Ιορδάνη...» αρχίζει η δημοκρασία.

Έτσι και φέτος.

Ογδόντα νοματίους μέτρησα στα στασίδια τ' Άη Νικόλα.

Το κρύο τσουχτερό, δεν το νικούσαν οι δυο σόμπες που απ' το πρωί «μαυρόκαigan». Όμως όλοι ήταν εκεί με χαρούμενη διάθεση. Νέοι άνθρωποι στο παγκάρι, ο Άλκης Ντιναλέξης ψυχή της εκκλησίας τα τελευταία χρόνια, ο Κώστας Καραϊσός, ο Στάθης Τζόκας —Νίκος Καψάλης σίγουρα παρών από ψηλά— κι ο παππούς μας ο Θανάσης Λιόντος, θαλερός δεν απουσιάζει ποτέ και κρατά και το μανουάκι στο Ευαγγέλιο, άμα χρειαστεί.

Κι άρχισε το διάβασμα των εικόνων.

«Πρώτα πρώτα ο Άη Γιάννης ο Προδρόμος, ο βαφτιστής. Πρώτη προσφορά από τον Κικόπουλο πενήντα χιλιάδες, για να δευτερώσει ο Μιχαλάκης με εκατό. Εκεί σταμάτησε για να συνεχιστεί το χτύπημα των άλλων εικόνων.

Γερά τα χτυπήματα και φέτος. Καθένας ήθελε το δικό του άγιο για κάποιο αγαπημένο πρόσωπο κι άμα φαινόταν ότι επιμένεις, η τιμή ανέβαινε με διαδοχικά χτυπήματα όσο το δυνατόν ψηλότερα.

Ο Μιχαλάκης ο ασκόλαγος και πολυπράγμων πότε έπαυσε με την κάμερα και πότε «χτυπούσε» επίτηδες για να ανεβάσει την τελική τιμή.

Έτσι μ' αυτή τη χαρούμενη διάθεση, σκόλασαν όλοι οι άγιοι κι οι προσφορές που καθένας έκανε και γύρισαν στην βάφτιση και στον Προδρόμο.

«Η βάφτιση του Χριστού μέναμε στις εκατό χιλιάδες» και τότε:

«Πεντακόσιες χιλιάδες» χτύπησε ο Πάκης Γκογιάνος. Στην απόλυτη στιγμή που ακολούθησε, αφού το ποσό ήταν αστρονομικό και πρωτοφανές στα χρονικά του σταυρού, ο ίδιος συγκινημένος ανακοίνωσε ότι γι' αυτή την προσφορά ήταν εξουσιοδοτημένος από την κ. Αγλαΐα Βολογιαννίδη-Λευτεριώτη.

Στην συνέχεια διάβασε μια επιστολή της εκλεκτής Τσεβαριώτισσας, που δεν μπόρεσε, λόγω καιρού, να βρισκείται μαζί μας αυτές τις μεγάλες ώρες. Είμαστε όλοι συγκινημένοι, κι η συγκίνηση μεγάλωσε όταν ένοιωσε ότι έπρεπε να κάνω σ' όλους γνωστή μια παιδική επιθυμία που κράτησε μια ολόκληρη ζωή όπως μου την είχε εκμυστηρευτεί με πολλή συγκίνηση και παιδική σχεδόν αγωνία, η ίδια τις προηγούμενες μέρες τηλεφωνικά, καθώς μας συνδέει ιδιαίτερος δεσμός συναισθηματικός, αφού ήταν φίλη της μητέρας μου παιδική και νουνιά όλης της οικογένειας του πατέρα μου, που την υπεραγαπούσε την κυρία Αγλαΐα.

«Τα χρόνια τα παλιά και τα καλά, χωρίς τις σημειώσεις ανείσε, χωρίς τις ευκαιρίες για διασκέδαση και την πολυτέλεια της τηλεόρασης, τότε που οι γιορτές ήταν «γιορτές», κι όλοι τις καρτερούσαν, τις ζούσαν και τις ένοιωθαν, κι έμεναν ανεξίτηλες στη μνήμη τους ως τα σήμερα. Τότε που στα στασίδια του Άη Νικόλα δεν υπήρχε θέση να σταθείς, το προνόμιο του να γίνεις νουνός ήταν μεγάλη τιμή.

Ο νουνός έδινε γι' αυτό ένα σεβαστό ποσό κι οι άρχοντες του χωριού συναγωνίζονταν, αφού ο νουνός «είχε» κρεμασμένο στο λαμό του το χωριό» για έναν ολόκληρο χρόνο. Έτσι όλοι, έχοντες και μη έχοντες είχαν αυτή την επιθυμία. «...Κι εγώ διηγείται εκλεκτή Τσεβαριώτισσα «ορφανή από μικρή ρωτούσα κάθε χρόνο τη μητέρα μου.

— Γιατί μητέρα δεν γινόμαστε κι εμείς νουνόι, κι η απάντηση της μητέρας κοφτή και στερεοτυπική.

— Γιατί δεν έχεις πατέρα, είσαι ορφανή...»

Αυτή η φράση μαχαίριζε στην παιδική ψυχή μου την ακολουθούσα μια ολόκληρη ζωή, ογδόντα σχεδόν χρόνια. Έτσι αποφάσισε φέτος να σβήσει το παιδικό παραπάνω απ' την ψυχή της, δίνοντας στον εαυτό της τη χαρά να γίνει νουνιά με τόσο ποσό, όπως ήταν κι ο ανισοφρενέως μια ζωή παιδικός πόθος.

Δεν σταμάτησε όμως εκεί η φετεινή μας νουνιά.

Αφού το γλέντι τ' Άη Γιαννίου στο σχολείο, που ακολουθούσε τα Φώτα, δεν γίνεσαι πια, επιθυμία της να γίνει με έξοδα της κοινό τραπέζι στον ξενώνα του χωριού.

Η χαρά κι η συγκίνηση ζέσταναν την ατιμόσφαιρα κι οι ακτίες του ήλιου που τρώγαν δειλά απ' τα παραθύρια του τρούλου, απύλυναν τις καρδιές.

Μου φάνηκε σαν να δέκοινα ψηλά τα γελαστά μάτια του πατέρα μου, όπως κάθε φορά που έβλεπε το δίσκο της εκκλησίας γεμάτο χαρτονομίσματα.

Ευλαβικά προσκυνήσαμε την εικόνα που κρατούσε ο Πάκης, πήραμε αγίασμα για τα χονιάματα κι αγγέλουμε ν' ανηφορίζουμε τα ψηλότερα γκαλντεριόματα για τα χονιάματα κι αγγέλουμε ν' ανηφορίζουμε τα ψηλότερα γκαλντεριόματα ως το αρχοντικό του Βασιλόπουλου. Εκεί μας περίμενε η ζεστασιά και το καλό φαγητό της Ελένης. Η εκλεκτή κοτόπιτα, το αρνί με τις νοστιμότητες πατάτες, το κρεάτι αρβόνο κι ότι άλλο ήθελες απλόχερα.

Και πόση συγκίνηση, όταν τυχάρω βοήθη το φλουρί η θεία Αθηνά Ντιναλέξη, ηλικιωμένη πια κι αυτή, που άστραψε από χαρά και συγκίνηση όταν το αντίλαλο για τα χονιάματα κι αγγέλουμε ν' ανηφορίζουμε τα ψηλότερα γκαλντεριόματα ως το αρχοντικό του Βασιλόπουλου. Εκεί μας περίμενε η ζεστασιά και το καλό φαγητό της Ελένης. Η εκλεκτή κοτόπιτα, το αρνί με τις νοστιμότητες πατάτες, το κρεάτι αρβόνο κι ότι άλλο ήθελες απλόχερα.

Απρόβλεπτοι πάντα οι Τσεβαριώτες. Κι εσύ αξιοσέβαστη κυρία Λευτεριώτη «...Πλειοδότρες φέτος...».

Καλή Χρονιά.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΜΑΣ ΕΝΑ ΠΡΟΑΝΑΓΓΕΛΘΕΝ ΕΓΚΛΗΜΑ

Δημοσιεύουμε, παρακάτω, έγγραφο της "ΕΝΩΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ" και καλούμε κι εμείς όλους τους Ζαγορίσιους (άτομα και Φορείς) να πάρουν θέση σ' αυτό το... προαναγγελλθέν έγκλημα.

«Ζ»

Θέμα: "Δόμηση εκτός σχεδίου των οικισμών του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου"

Σχετ: "Η υπ' αριθμ. 4012/15-12-1999 απόφαση της Περιφέρειας Ηπείρου"

Σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με την ανωτέρω σχετική καθώς και προφορική πληροφόρησή μας από την επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της Διεύθυνσης Γεωργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων, σχεδιάζεται η ανέγερση τεσσάρων ξενοδοχειακών μονάδων στην περιοχή "Κάμπος Ασπραγγέλων".

Επειδή μία παρέμβαση αυτού του είδους, αφενός μεν αντιστρατεύεται ευθέως και κατά αθέμιτο τρόπο τα συμφέροντα των επαγγελματιών του τουριστικού τομέα του Ζαγορίου, που, στο σύνολό τους σχεδόν, εκπροσωπεί η ένωσή μας, αφετέρου δε αποτελεί σαφέστατο δείγμα και κακό προηγούμενο ασχεδίαστης και άναρχης ανάπτυξης, με απρόβλεπτες συνέπειες για την αισθητική, το κύρος και τη φήμη της περιοχής μας, παρακαλούμε όπως με τη μορφή του κατεπείγοντος τοποθετηθείτε κατά αυτής και γενικότερα κάθε άλλης οικοδομικής δραστηριότητας στην περιοχή αυτή αλλά και γενικότερα σε όλες τις αγροτικές περιοχές του Δήμου σας, εκτός της αυστηρά προοριζόμενης για διευκόλυνση αγροτοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Επίσης, καλούμε τόσο τον Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου, όσο και τους λοιπούς Ο.Τ.Α. του Ζαγορίου προς τους οποίους κοινοποιούμε το παρόν, όπως, πέραν της τοποθέτησής σας στο θέμα, προβείτε σε όλες τις δέουσες ενέργειες

Με τιμή
ο πρόεδρος
Κων/νος Ζήσης
ο γραμματέας
Δημήτριος Καραγιάννης

ΠΡΟΣ ΘΕΟΥ ...ΟΧΙ

Σαν Ζαγορίσιος, αλλά και με την ιδιότητα του Δημοτικού Συμβούλου του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, αν όντως η υπόθεση έχει έτσι όπως αναφέρεται στο παραπάνω έγγραφο, χωρίς ίχνος διαταγμού, ενώ και εγώ την οργή και την αγανάκτησή μου, για τα τεκταινόμενα που δρομολογούνται σε βάρος ολόκληρου του Ζαγοριού μας.

Αν αυτό είναι το μοντέλο ανάπτυξης που κάποιοι ονειρεύονται και οραματίζονται για το Ζαγόρι... οναι κι αλίμονο.

Αν ο αναδασμός του κάμπου Ασπραγγέλων, αντί μέσα από σύγχρονες αντιλήψεις και πρωτοβουλίες επίμονες, να βοηθήσει και να συμβάλει σε σύγχρονες μορφές γεωργο-κτηνοτροφικής ανάπτυξης, απαραίτητη προϋπόθεση για τη δρομολόγηση μιας ήπιας μορφής Αγροτο-τουρισμού (κύριος στόχος κάθε αναδασμού, νομίζω) αν, αντί γι' αυτό ...οικοπεδοποιείται και στη συνέχεια πωληθεί σε επιχειρηματίες (και δη μη Ζαγορίσιους) κι ο κάμπος γεμίσει Ξενώνες, SNAC-BAR και DISCO, το έγκλημα θα έχει συντελεσθεί...

Για να μην γίνει αυτό, η αντίδρασή μας θα πρέπει να είναι άμεση, ομόφωνη και ανυποχώρητη.

Για να μην αναγκαστούμε, κάποτε, να μετακινήσουμε την πινακίδα που γράφει "ΖΑΓΟΡΙ" από το 19ο χιλ/τρο, στον αυχένα του Αγίου Αθανασίου... (Αλλά κι αυτό συμβολική πράξη αγανάκτησης θα αποτελεί κι όχι την αποτροπή του εγκλήματος).

Αυτά για την ώρα και θα ξαναπούμε..

Βασίλης Τζιόβας

Συμφωνώ απόλυτα με την άποψη του εκλεκτού φίλου και Ζαγορίσιου Βασιλ. Τζιόβας.

Κώστας Δ. Χριστοδούλου

Αληθινές Ιστορίες

Εκλογικά στο χωριό μου τη Δοβρά

Θυμήθηκα πως ψηφίζαμε κάποτε στο χωριό μου.

Στο φορτηγό του Ανδρέα στοιβαγμένοι στην καρότσα, καμιά εικοσαριά και πλέον Δοβριανίτες μεταξύ αυτών κι εγώ μικρό παιδί, πήγαιναν να ψηφίσουν στο χωριό. Σημείο συνάντησής ο Γυαλί Καφενές.

Το φορτηγό θα έκανε το πρώτο δρομολόγιο στις 9 π.μ. και το δεύτερο στις 2 μ.μ. Οι χωριανοί σε πηγαδάκια, στον Κε-ντρικό Ζαγόρι και στην οποία έχει εφευρεθεί αναδασμός των γεωργικών κλη-ρών με σκοπό την διευκόλυνση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, εμπίπτει στους όρους της β ομάδας του ΠΔ 615 της 26/9/1979 και επομένως δεν υπάρχει υποχρέωση τήρησης του παραδοσιακού και ευρέως γνωστού αρχιτεκτονικού ύφους του Ζαγοριού. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία ενός οικιστικού συνόλου άσχετου με τον παραδο-σιακό χαρακτήρα του Ζαγοριού που αποτελεί βασικό τουριστικό προϊόν για τις επιχειρήσεις μας. Το σύνολο αυτό εκτός του ότι θα βρίσκεται διαρκώς σε πρώτη επαφή με τον επισκέπτη, θα πα-ραστεί και σε βάρος όλων των επιχειρη-ματιών που είναι τοποθετημένοι εντός των οικισμών και έχουν υποστεί την πολλαπλάσια διαπάλη και την επαχθή διαδικασία της τήρησης των όρων δόμη-σης των οικισμών της α ομάδας προστα-σίας. Εκτός δε αυτών, οι μονάδες που πρόκειται να ανεγερθούν στην θέση αυ-τή, θα εκμεταλλεύονται κατά εντελώς άδικο τρόπο και κάθε κάτοικο του Ζα-γοριού που με αυξημένο κατασκευαστι-κό κόστος και κάθε είδους θυσίες, διατη-ρεί ακέραιο τον ένα από τους δύο σημα-ντικότερους πόλους έλξης των επισκε-πτών της περιοχής μας, την Αρχιτε-κτονική της Κληρονομιά και την διε-θνώς για προβεβλημένη εικόνα της σαν ένα σύμπλεγμα συγκεκριμένων και γνω-στού αριθμού, ιστορικών παραδοσια-κών οικισμών.

Μεταξύ των χωριανών μου και ο τέως Αστυφύλαξ (το όνομα το έδωσε Λόγιος συγγραφέας λογοτέχνης, σε-βάσμιος σήμερα χωριανός μου δάσκα-λος).

Όπως το αυτοκίνητο προχωρούσε στις στροφές του Ροδοβάνι σηκώνο-ταν όρθιος και έλεγε:

— Παιδιά, χωριανοί, ψηφίστε όποιον θέλετε, μην ψηφίζετε τον **Αγα-θοκλή, αυτός ήταν η αιτία και μας έκα-ψαν το χωριό.**

Υπήρχαν αρκετά παρατσούκλια, πετυχημένα κατά τη γνώμη μου όπως: Δούκας Χατζηνανέστης, που ακολου-θήσαν και στα παιδιά τους.

Κάποτε ο Δούκας πολιτεύθηκε στο χωριό και πήρε μόνο μια ψήφο. Οπότε για αρκετό καιρό ακουγόταν Βασιλει-ος Γκ..... ψήφο μια.

Αργότερα πάλι έγιναν εκλογές με τα ΝΑΙ και ΟΧΙ. Από το μαγαζί μου στα Γιάννενα περνούσαν αρκετοί Δοβρι-ανίτες και Ζαγορίσιοι να ψωνίσουν κάτι τι και να ψηφίσουν στο Ζαγόρι μας.

Εμείς, εννοώ τον εαυτό μου και τον απέναντι χωριανό μου μανάβη, κά-ναμε γκάλοπ (της εποχής). Το σύνθη-μα ήταν **δικός μας**, τους προσδεύ-ιους τους αναλάμβανε αυτός για το

γκάλοπ. Τους συντηρητικούς η αφε-ντιά μου. Οπότε ακουγόταν η φωνή: δικός μας έλεγε ο μανάβης, δικός μας φώναζα κι εγώ: Το επόμενο βράδυ η ρημάδα η κάλη τα έβγαλε όλα ΝΑΙ! Θυμάμαι νεαρό δάσκαλο τότε, πήγε στο εκλογικό τμήμα να ψηφίσει ΟΧΙ και ψήφισε ΝΑΙ. Βγήκε καταδωμέ-νος λες και είχε πέσει σε λούτσα με νερό. Πονηρούλης εγώ, ενημερώθηκα καταλλήλως και αντιμετώπισα τον δι-οικητή που βρισκόταν στο εκλογικό κέντρο. Μετά την ψήφο μου βγήκα από το εκλογικό κέντρο και πλησίασα και άλλους κι έτσι νόμιζα ότι κάνω ψε-θυριστό προεκλογικό αγώνα.

Στα χαμένα όμως, η κάλη τα έβγαλε όλα ΝΑΙ! Ένα ή τρία ή τέσσερα τοις εκατό ήταν ΟΧΙ!

Ευτυχώς που οι προχθεσινές εκλογές δεν είχαν τέτοια παραπα-γουδα, υπήρχαν όμως πολιτισμένα. Τι εννοώ; Ευρέθη ένα ψηφοδέλτιο ση-μαμένο στη μέση (πιθανόν από αντιπό-ση του ψηφοφόρου). Ένα άλλο που διέγραφε με Χ τρεις υποψηφίους, πρώην συναγωνιστάς (ο ένας από τους διαγεγραμμένους ήταν πολύ γνωστός, εννοώ μας έωναν συνδι-αλιστικοί αγώνες). Σ' ένα άλλο υπήρχαν δυο-τρεις στίχοι από ένα ποίημα, ευ-ρέθησαν και δύο λευκά. Σαν βρόδισα όμως το χωριό έμεινε μόνο. Όλοι μας σύγχρονοι (καπιταλιστές) πήραμε το αυτοκίνητά μας κι αναχωρήσαμε γι- τις πόλεις. ΚΡΙΜΑ!!!

Εμειναν οι γριούλες και οι γέροντες. Βούλα, η Ναυσικά, η Νίκη απ' τη γειτο-νιά μου, η Ευλαλία, ο Νάσιος, ο Γού-λας από τον Πάνω Μαχαλά και λίγοι άλλοι.

Ο γράφων δεν κατόρθωσε να πεί-σει τη γυναίκα του και το γυιό του να κοιμηθούν στο χωριό.

Μιχ. Γ. Καραγιάννης

ΕΞ' ΑΦΟΡΜΗΣ

ΡΕΤΡΟ-ΕΚΛΟΓΩΝ ΜΝΗΜΕΣ...

Μνήμης ερέθισμα τα «**Εκλογικά της Δοβράς**» του φίλου Μιχάλη: Εκλογές του μακρινού 1961. Κι όποιος θυμάται, το πολιτικό κλίμα εκείνων των χρό-νων, πολύ φορτωμένο.

Τα λεωφορεία του ΚΤΕΛ, γεμάτα από τα Γιάννενα για τα χωριά μας. Σ' ένα από αυτά και τα «**Τακούτσια**» του χωριού μου, με τις οικογενείες τους να επικεφαλής, πάντα, ο Κώστας. Οι διάφοροι, γνωστοί κομματάδες και καμ-ματαρχίσκοι της περιοχής, εν δράσει προς ...άγχαν ψήφων, ως την τελευταία στιγμή πριν την αναμέτρηση.

Μεταξύ των υποψηφίων βουλευτών των τριών, τότε, πολιτικών παρατά-ξεων και τρεις επιφανείς γιατροί: Ένας από την κάθε παράταξη: **Ο παλιός της ΕΡΕ, ο Μελανιδής της Ενώσεως Κέντρου κι ο Σκοπούλης της ΕΔΑ.**

«Εκπρόσωπος», τρόπος τινά, των ψήφων της κομπανίας και των οικογε-νιών τους, ο Κώστας βέβαια και σ' αυτόν στρεφόταν οι προσπάθειες όλων των ...ψηφο-αλιέων. Η κομματική τοποθέτηση αυτών, γνωστή ασφαλώς στο μικρόκοσμο των χωριών μας.

Έτσι, όποιος τον πλησίαζε, με το στερεότυπο ερώτημα: «**Ε... Κώστσι τι θα κάνουμε;**», στερεότυπη και ...διπλωματικότερη και η απάντηση: «**Ρατός τι θα κάνουμε; το γιατρό μας...**», πειστικότερα!... Σ' όλους ...«**το γιατρό μας**», χωρίς να προχωρεί σ' όνομα του γιατρού.

Έτσι ο πανέξυπνος Κώστας, ικανοποιούσε όλους χωρίς να ...εκτίθεται. Τον ποιά γιατρό, τελικά, ψήφισαν, ποτέ κανένας δεν θα το μάθαινε!...

Σε πονηρές στιγμές, όπως είναι πάντα οι εκλογές, το μόνο όπλο των ανί-σχυρων και των ...«μη προνομιούχων» (όπως θα λέγαμε σήμερα) για την πα-κτοποίηση κάποιων από τα προβλήματά τους, η τακτική της ευέλκτιης πονη-ρίας. Κι αυτό, δυστυχώς, ισχύει και θα ισχύει νυν και αεί και εις πάντας τους αιώνες.

Β. Τζιόβας

ΕΚΛΟΓΕΣ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2000 - ΕΤΣΙ ΨΗΦΙΣΕ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

						ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ					
Α/Α	ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	Γραμμένοι εκλογείς	Ψηφίσαν-τες εκλογ.	Άκυρα-Λευκά	Έγκυρα ψηφοδ.	ΠΑΣΟΚ	ΝΕΑ ΔΗΜΟ-ΚΡΑΤΙΑ	Κ.Κ.Ε.	ΣΥΝΑΣΠΙ ΣΜΟΣ	ΔΗΚΚΙ	Λοιπά κόμματα
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ											
1.	ΔΕΜΑΤΙΟΥ & ΠΟΤΑΜΙΑΣ	657	241	1	240	135	98	1	1	5	0
2.	ΔΕΜΑΤΙΟΥ	623	192	1	191	76	113	0	0	0	2
3.	ΑΝΘΡΑΚΙΤΗ	128	97	0	97	34	56	0	1	6	0
4.	ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ	511	354	9	345	153	165	17	4	6	0
5.	ΔΟΛΙΑΝΗΣ	117	75	0	75	25	48	0	0	2	0
6.	ΕΛΑΤΟΧΩΡΙΟΥ	301	217	1	216	89	121	1	2	2	1
7.	ΠΕΑΣ	369	238	4	234	78	143	3	4	5	1
8.	ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΟΥ	169	115	2	113	54	48	4	2	0	5
9.	ΚΑΡΥΩΝ	169	130	0	130	57	73	0	0	0	0
10.	ΚΑΣΤΑΝΩΝΟΣ	91	63	0	63	8	53	0	2	0	0
11.	ΜΑΚΡΙΝΟΥ	123	89	1	88	30	51	1	4	0	2
12.	ΤΡΙΣΤΕΝΟΥ	256	170	1	169	86	63	10	8	0	2
13.	ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙΟΥ	144	144	0	144	61	76	2	0	5	0
14.	ΠΕΤΡΑΣ	430	331	9	322	160	151	2	2	5	2
ΣΥΝΟΛΟ		4.097	2.456	29	2.427	1.046	1.259	41	30	36	15
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ											
1.	ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ	362	282	6	276	183	63	17	9	1	3
2.	ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ	103	66	0	66	34	18	5	6	3	0
3.	ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΩΝ	319	213	3	210	94	97	6	8	4	1
4.	ΑΡΙΣΤΗΣ	397	291	9	282	113	136	19	7	4	3
5.	ΒΙΤΣΑΣ	354	259	0	259	97	147	6	2	3	3
6.	ΔΙΚΟΥΡΥΦΟΥ	162	114	2	112	36	63	5	6	0	2
7.	ΔΙΛΟΦΟΥ	63	38	1	37	21	13	0	1	1	1
8.	ΔΙΠΟΤΑΜΟΥ	79	59	0	59	39	20	0	0	0	0
9.	ΕΛΑΤΗΣ	112	87	0	87	34	42	2	1	7	1
10.	ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ	252	173	0	173	70	82	11	6	1	3
11.	ΚΑΛΟΥΤΑΣ	94	65	0	65	38	22	2	1	1	2
12.	ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΩΝ	201	123	7	116	59	36	14	6	1	0
13.	ΜΑΝΑΣΣΗΣ	70	52	2	50	16	18	12	2	0	2
14.	ΜΕΣΟΒΟΥΝΙΟΥ	171	125	4	121	66	36	12	2	4	1
15.	ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ	185	139	1	138	53	80	0	2	2	1
ΣΥΝΟΛΟ		2.927	2.086	35	2.051	953	873	111	59	32	23
ΔΗΜΟΣ ΤΥΜΦΗΣ											
	ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ	514	391	4	387	141	214	3	8	16	5
	ΒΡΑΔΕΤΟΥ	130	59	1	58	19	35	2	2	0	0
	ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ	240	171	0	171	58	108	2	2	0	1
	ΗΛΙΟΧΩΡΙΟΥ	112	77	1	76	32	34	3	4	1	2
	ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ	121	81	2	79	36	36	4	2	0	1
	ΚΗΠΩΝ	221	153	2	151	63	85	2	1	0	0
	ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΥ	198	164	3	161	51	100	3	5	1	1
	ΛΑΪΣΤΑΣ	339	144	4	140	43	65	19	5	3	5
	ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ	153	110	1	109	52	43	7	5	1	1
	ΝΕΓΑΔΩΝ	150	94	1	93	36	41	5	5	1	5
	ΣΚΑΜΝΕΛΙΟΥ	478	286	6	280	121	149	3	3	1	3
	ΦΡΑΓΚΑΔΩΝ	199	152	3	149	58	79	3	3	7	1
ΣΥΝΟΛΟ		2.855	1.882	28	1.854	710	989	56	43	31	25
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΟΒΟΥΣΑΣ											
	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΙΓΚΟΥ	340	232	5	227	97	115	0	4	5	6
		405	331	3	328	146	167	5	5	3	2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		10.624	6.987	100	6.887	2.952	3.403	213	141	107	71

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ

Παράρτημα 05 αποσπών από το εκλογικό κέντρο Κατερίνου Θεσσαρωτίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στους ψηφίσαντες της Κοινότητας Παπίγκου, 95 αφορούν το εκλογικό κέντρο Καρτερίου Θεσπρωτίας.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

«ΤΟ ΑΝΑΜΜΑ ΤΗΣ ΤΖΑΜΑΛΑΣ»

Το Σάββατο 11 Μαρτίου, τις δευτέρες Αποκριές, στην πλατεία του χωριού, ο Πολ. Σύλ. Ασπραγγέλων, αναβίωσε το παλαιό έθιμο «το άναμμα της τζαμάλας».

Στο μπουφέ που στήθηκε ο Σύλλογος προσέφερε τα ποτά, εκλεκτούς μεζέδες και ένα καζάνι φασολάδα.

Αφού άναψε η φωτιά στήθηκε ο χορός με την παρουσία πολλών καρναβαλιών.

Πολλά από τα καρναβάλια ήταν της παλιάς σχολής «Τάκη Χατζηανέστη», «Ηρακλή Γκάνου» και «Γρηγόρη Καρβούνη» με ψηλά «καμπιλιάρια» και προσωπίδες χειροποίητες από «μακαρί» με γαμψές μύτες και μυτερά πηλύνια.

Τα πιο εντυπωσιακά καρναβάλια ήταν ο Λάκης ο Γκάνος και ο Κώστας Λαδιάς όπου ντυμένοι με πολύχρωμα κιλίμια κι ένα ντέφι στο χέρι έκαναν πολλούς να χορεύουν γύρω από τη φωτιά τραγουδώντας το παλιό αποκριτικό τραγούδι «πράτς-προύτς που πουρνάρ έφαι ου λύκους του γουμάρ...».

Ευχαριστούμε όλους τους χωριανούς και ξένους που ήταν μαζί μας και τους υποσχόμαστε κάθε χρόνο και καλύτερα.

Επίσης ευχαριστούμε τους χωριανούς μας Φρίξο Τσολάκη και Βαγγέλη Καρβούνη για την βοήθειά τους στο κόψιμο και το κουβάλημα των ξύλων.

Στις 4 Μαρτίου, ημέρα Σάββατο, πρώτες Αποκριές, ο Πολ. Σύλ. Ασπραγγέλων διοργάνωσε τον καθιερωμένο αποκριτικό χορό στο εξοχικό κέντρο «Διογένης» με λαϊκή και δημοτική μουσική.

Παρευρέθησαν ο Δήμαρχος του Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου, ο αντιδήμαρχος Βασ. Ζαρκάδας και πολλοί δημοτικοί σύμβουλοι.

Εκτός αυτών η μεγάλη παρουσία των χωριανών μας έκανε τον φετινό χορό να ξεχωρίζει από τους άλλους.

Κατά την λαχειοφόρο αγορά ο τυχερός του μεγάλου δώρου ήταν ο χωριανός μας Δημήτρης Ράπτης.

Ο Πολ. Σύλ. Ασπραγγέλων ευχαριστεί όλους όσους τίμησαν το χορό με την παρουσία τους και τους υπόσχεται

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο στο κέντρο του χωριού των Κάτω Πεδινών. Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 0651-44769 και 0651-42079.

Νέα του τόπου μας

ότι κάθε χρόνο με την παρουσία τους ο χορός θα είναι ακόμη καλύτερος.

Ο Πρόεδρος του Πολ. Σύλ. Ασπραγγέλων Γκοζίνης

Σύνδεσμος Σκαμνελιτών κατοίκων Αττικής

Πλούσια η δραστηριότητα του Συνδέσμου Σκαμνελιτών. Στις 6 Φεβρουαρίου, Κυριακή απόγευμα, στο ξενοδοχείο «ΠΡΕΖΙΝΤΕΝΤ», ο Σύνδεσμος Σκαμνελιτών οργάνωσε εκδήλωση με την κοπή της πίτας.

Μαζική ήταν η συμμετοχή των Σκαμνελιτών. Ήταν μια όμορφη φεστική αδελφική αντάμωση που στέφθηκε με επιτυχία.

Την Παρασκευή πάλι στις 3 Μαρτίου το βράδυ έγινε η καθιερωμένη πια ετήσια συνεδρίαση των Σκαμνελιτών και φίλων τους στο κέντρο «ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ».

Εκλεκτή κουζίνα, καλό κρασί, όμορφη μουσική, μαζική συμμετοχή και προπάντων καλή καρδιά, διατήρησαν αδιάπτωτο το κέφι μέχρι τις πρώτες μεταμεσονύχτιες ώρες.

Αλλά και στο «Ζαγορίσιο γλέντι» που οργάνωσε η «Ένωση Ζαγορισιανών Αθηνών» με πλήρη επιτυχία, στις 19 Μαρτίου στο κέντρο «ΕΠΑΥΛΗ», στο Δαφνί, ζωντανή ήταν η συμμετοχή των Σκαμνελιτών. Ήταν ένα αλησμόνητο γνήσιο Ζαγορίσιο γλέντι που μας χάρισε ο μοναδικός Γρηγόρης Καψάλης με το κλαρίνο και την πλάκα του. Συγχαρητήρια κι έπαινος στους οργανωτές, τον Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. της Ένωσης.

Έπαινος και στους υπεύθυνους του κέντρου για τα νόστιμα φαγητά, το καλό κρασί και την άφορη περιποίηση. Πάντα τέτοια. Καλή αντάμωση και του χρόνου με το καλό.

Κ.Γ.Θ.

Επικίνδυνη η βατότητα του δρόμου προς το Κεντρικό Ζαγόρι

Στον δρόμο προς το Κεντρικό Ζαγόρι και συγκεκριμένα σε δυο τμήματα από τη διακλάδωση προς Βίτσα μέχρι τη γέφυρα Κόκκορη, έχουν δημιουργηθεί πολλές λακκούβες, με κίνδυνο να γίνουν αιτία ατυχημάτων.

Το ίδιο συμβαίνει και από την ίδια διακλάδωση Βίτσας και προς τα Κάτω και Άνω Πεδινά.

Πιστεύουμε ότι πρέπει σύντομα και πριν από το Πάσχα, που θα έρθουν αρκετοί Ζαγορίσιοι αλλά και επισκέπτες, να ληφθεί πρόνοια από την αρμόδια Υπηρεσία της Ν.Α. για την κάλυψή τους και την αποκατάσταση της βαρότητας.

Κ.Α.Χ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΜΑΣ

Στην εβδομαδιαία εκπομπή «Ευάνδρος Ήπειρος - Ιστορία - Λαογραφία - Οδοιπορικό» που έχει η Ήπειρωτική

Αδελφότητα στον Ραδιοφωνικό σταθμό «Ορθόδοξη Μαρτυρία» της Ι.Μ. Δημητριάδος κατά το χρονικό διάστημα από 2/12/1999 μέχρι 3/2/2000 και σε 10 συνεχείς εκπομπές παρουσιάστηκε το ΖΑΓΟΡΙ από τον Γενικό Γραμματέα Κων/νο Ρέμμο, ο οποίος κατάγεται από το Βουρσοχώρι Ζαγορίου.

Ο ομιλητής αναφέρθηκε στην γεωγραφία, την ιστορία, την κοινωνική συγκρότηση, στον ξεσητεμό των Ζαγορισιανών, στους Ζαγορισιανούς διδασκάλους του Γένους και ευεργέτες, στα θρησκευτικά μνημεία (Μοναστήρια-Εκκλησίες) στα σχολεία, στ' αρχοντικά, στα πανηγύρια, στις βρύσες-δρόμους και γεφύρια και γενικότερα στ' αξιοθέατα του Ζαγορίου.

Η ομιλία διακόπτετο και ακούγονταν Ζαγορίσια και Ήπειρωτική παραδοσιακή Μουσική και τραγούδια.

Από τους εδώ συμπατριώτες και φίλους του Ζαγορίου ακούστηκαν κολακευτικά σχόλια για τις εκπομπές.

Κατά τις αρχαιερείες του συλλόγου μας που έγιναν στις 6/2/2000 εξελέγησαν για το Δ.Σ. οι Ζαγορίσιοι:

1. Κων/νος Ρέμμος, Γενικός Γραμματέας.
2. Ιωάννης Ζωΐδης, Ταμίας (από τη Βίτσα).
3. Γεώργιος Ηλίας, μέλος (από το Τρίστον).

Από την Ήπειρωτική Αδελφότητα Ο Πρόεδρος ΚΩΝ. ΚΑΤΣΩΡΑΣ Ο Γεν. Γραμματέας ΚΩΝ. ΡΕΜΜΟΣ

Αδελφότητα Αγίου Μηνά

Την Κυριακή 5-3-2000, συνήλθε τακτική Γενική Συνέλευση των μελών της Αδελφότητας Αγίου Μηνά Ζαγορίου, στα γραφεία της Ενώσεως Ζαγορισιανών (Γερανίου 41, Αθήνα), με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Εκλογές για την ανάδειξη εννεαμελούς Διοικητικού Συμβουλίου και τριμελούς Εξελεγκτικής Επιτροπής».

Μετά από σχετική ψηφοφορία, εκλέχτηκε το νέο Δ.Σ. και Ε.Ε., τα οποία απαρτίζονται από τους εξής:

Διοικητικό Συμβούλιο:

— Στεργίου Βασίλης του Παύλου, Πρόεδρος

— Τζιομάκας Βασίλης, Αντιπρόεδρος

— Τζιομάκα Ουρανία, Γραμματέας

— Κολακός Σπύρος, Ταμίας

— Βακόλας Ελευθέριος, Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων

— Καμπλέσας Οδυσσεύς, Μέλος

— Κολακός Θανάσης, Μέλος

— Τζουμάκας Βαγγέλης, Μέλος

Εξελεγκτική Επιτροπή:

— Βακόλα Άννα, Πρόεδρος

— Παπανικολάου Παναγιώτης, Μέλος

— Τζιομάκα Ευγενία, Μέλος

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΚΗΠΩΝ

Οι κάτοικοι των Κήπων Ζαγορίου με απορία, αλλά και δικαιολογημένο παράπονο εκφράζουν τη διαμαρτυρία τους προς τους κ.κ. Δημάχους Τύμψης και Κεντρικού Ζαγορίου, γιατί αγνοήθηκαν και αγνοούνται από το δικαίωμα παροχής νερού και στο χωριό τους από το έργο υδροληψίας περιοχής Γυρτόκαμπου-Ηλιοχωρίου.

Συγκεκριμένα ενώ από πέρυσι έχουν απλωθεί και συναρμολογηθεί σε ένα τμήμα μήκους ενός (!) χλμ. σωλήνες 3 ιντσών μέχρι τις παρυφές του οικισμού, εγκαταλείφθηκαν από τότε στο υπαίθριο με κίνδυνο να πάθουν ζημιές από πτώση ογκοκλήτων και το χειρότερο χωρίς να γίνει σύνδεση με τον κεντρικό αγωγό και το υδραγωγείο του χωριού.

Παράλληλα, κι αυτό είναι το παράδοξο, το έργο συνεχίζεται προς τα χωριά, πέρα από τη χαράδρα του Βίκου με σωλήνα 5-6 ιντσών. Διερωτώνται λοιπόν ελλογα οι κάτοικοι, πρόκειται να γίνει και πότε (επιτέλους) θα δοθεί νερό σ' αυτούς, αφού φθάσαμε στα μισά της άνοιξης και το καιρoί πλησιάζει.

Εν τω μεταξύ κυκλοφορούν φήμες ότι το νερό της περιοχής Ηλιοχωρίου, από το οποίο προέρχεται να τροφοδοτηθεί αυτό το δικτυο, δεν επαρκεί κατά την κρίσιμη περίοδο Αυγούστου-Σεπτεμβρίου, για το οποίο στερεώθηκε.

Εκφράζοντας το παράπονο και το αίτημα των κατοίκων των Κήπων, θα πρέπει, ο κ. Δήμαρχος Τύμψης, τον οποίο οι κάτοικοι τιμούν ως άρχοντα του Δήμου, να δώσει ως αρμόδιος μια κατασταστική και συγκεκριμένη απάντηση και το κυριότερο να ολοκληρωθούν στους Κήπους.

Αλλά και ο κ. Πρόεδρος του Δημ. Διαμ/τος Κήπων, που μετέβη στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Τύμψης, ίσως θα πρέπει να ασκήσει περισσότερο τα δικαιώματά του, για την ικανοποίηση του δικαίου αιτήματος των χωριανών του.

Με θερμές ευχαριστίες ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΔΙΑΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ 28ης Οκτωβρίου 49 Ιωάννινα Τηλ. Ιατρείου 29.077 Τηλ. Οικίας: 29.177 Κινητό: 0932- 763632

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ο εξαιρετικός αείμνηστος στην παιδεία επίσημη στη γενετήριά του.

γράμμα του κατά την μακρόχρονη πορεία του, στον τομέα της γεωργίας, από παιδική ηλικία κι αν την υπερέβησε.

Παρ' ότι νέος άφησε το χωριό του, ποτέ δεν έπαψε να νοιώθει Σουδενιώτης, ποτέ δεν ξερίζωθηκε ψυχικά, πάντα κοντά του, στέγους και ριζωμένους, που ένα από τα «Μεγάλα Πουρνάρια», εκεί κοντά το ρημαγμένο πατρικό του. Κι έδινε πάντα το παρόν του, όποτε το χωριό του τον χρειαζόταν (ουσιαστική η συμβολή του στον εκούσιο αναδασμό, πρώτος στην περιοχή μας, το 1975).

Πέραν τούτου καιρού, αν θυμάμαι καλά, νοιώθοντας ίσως πως το πολύχρονο πείδι του τελειώνει, είτε στον ανήμιο του το Γιώργο: «Θέλω να με πιασ το χωριό μου. Να το δω για τελευταία φορά». Κι έτσι έγινε. Εκεί στη βεράντα του καρενιού μας τον υποδεχθήκαμε και χαρτίκαμε τη νοσταλγική του αναμνήση στα παλιά, όταν τα χωριά μας ήταν στην ακμή τους.

Στην κηδεία του παραισβρόθηκε πλήθος Γιαννιωτών και συγχωριανών του, απόντας όρο τιμής στο σεπτό σκήνωμά του. Τον αποχαιρέτησε με πολύ φέση και σεβασμό ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Μασσαλάς, που μίλησε για την έντονη προσωπικότητά του και συγκίνησε το ζεστό κατενυμένο του ανημίου του, γνωστότου πολιτευτή, Γιώργου Μουτσόπουλου.

Το χωριό του, τον αποχαιρέτησε μ' ένα απλό στεφάνι, που τον κατέθεσε ο Επαρχιακός Σύλλογος και με πολύ σεβασμό στη μνήμη του, που δεν θα βρύει ποτέ και πάντα θα τιμάται.

Β.Τ.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Η δασκάλα μου:

Φρόσω Γάκη-Λασηθιωτάκη

Είχε κάμποσα χρόνια που το Σχολείο του χωριού μας Άνω Ραβένια, είναι κλειστό και λειτουργεί μόνο σαν εκλογικό κέντρο.

Το κενό του, ευάερο-ενήλιο με μεγάλα παράθυρα, με έρημους και χορταριασμένους αίσιους και αυλές πελώριες για παιμάτα του, για την ικανοποίηση του δικαίου αιτήματος των χωριανών του.

Με θερμές ευχαριστίες ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΔΙΑΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ 28ης Οκτωβρίου 49 Ιωάννινα Τηλ. Ιατρείου 29.077 Τηλ. Οικίας: 29.177 Κινητό: 0932- 763632

κάπου στην Κρήτη ήταν ο κ. Βασίλειος Ζάρρας από το Βασιλικό.

Πριν δώδεκα περίπου χρόνια, όταν ήρθα στο όμορφο Τοξοπέλο σαν Κοινωνική Γραμματέας, συνάντησα τη δασκάλα μου μετά από 20 περίπου χρόνια στο λειωφορείο.

Παντρεμένη στο διπλανό Σκαμνέλι με έναν αξιολόγο άνθρωπο και επί 8 χρόνια Πρόεδρο κ. Σωτήρη Λασηθιωτάκη, με μια μοναδική κορούλα που την υπεραγαπούσε.

Η αλησμόνητη δασκάλα μας, δυστυχώς, δεν υπάρχει πια ανάμεσά μας! Έφυγε στην ηλικία των 60 χρονών, σχεδόν νέα. Και ήταν γυναίκα δίκαιη και ειλικρινής, ακούραστη στις επάλξεις του καθήκοντος, ασυμβίβαστη και εκρηκτική, όταν έβλεπε το άδικο να καταστίνει το δίκαιο και αγωνιζόταν με πάθος για την επικράτηση του καλού, της προόδου, του σωστού. Πολλά πράγματα θυμάμαι από τα 3 χρόνια που την άκουσα και την ήξερα μέσα στην τάξη, αλλά και στο γύρω περιβάλλον, την εποχή που λειτουργούσαν τα μαθητικά συσσίτια, την εποχή που περπατάμε Σχολείο όλες τις ημέρες της εβδομάδας, πρωί και απόγευμα. Γιατί ακόμη και τα απογεύματα ή τα διαλείμματα που δεν είχαμε μάθημα, μας μάθαινε το «Ζαγορίσιο», ή το «Ρόβα», μας μάθαινε κέντημα, χειροτεχνία, ξυλογλυπτική και ηλιοφωτιστική. Όταν η δασκάλα που μας έμαθε ορθογραφία, γραμματική και καλλιτεχνία. Ούτε στιγμή δεν της έλειπε ο ενθουσιασμός, η δίψα για τη μάθηση και τε-

λειοποίηση, ήταν η φωτισμένη δασκάλα, η υποδειγματική, η τέλεια παιδαγωγός, η ικανή εκπαιδευτικός που μας πρόσφερε πολλά. Η δασκάλα που μας δίδαξε ήθος, τρόπο, χαρακτήρα, σεβασμό προς τους άλλους, νοικοκυριό, να γίνουμε σωστοί άνθρωποι. Η δασκάλα που με τις καριέρες στην τσέπη, πράγμα πολυτελείας, εκείνη την εποχή, προσπαθούσε να μας μάθει, να βάλει τάξη, να προσαρμόσει τα «πενταμύσρια» της Α' τάξης που εκείνη τη χρονιά πρωτοπήγαιναν με το νόμο στο Σχολείο, τα «Σπουδηγικά», όπως μας έλεγε. Πρόσχαρη, γελαστή, χαρούμενη, ευγενική, δημιουργική, με την ιώβαιο υπομονή της, σπούδασε και παρέδωσε στην κοινωνία καλούς επιστήμονες, χρηστούς οικογενειάρχες και χρήσιμους πολίτες. Η δασκάλα της «Σδι-κίης», η δασκάλα των γυμναστικών επιδείξεων, η ψυχή των Σχολικών Εορτών δεν υπάρχε πια ανάμεσά μας. Η Γιαννιώτισσα αρχοντοπούλα με το λεπτεπίλετο αέρινο χαρακτήρα πήρε το δρόμο του Ουρανού. Μεγάλη μέρα, έφυγε από το μάταιο τούτο κόσμο στις 25 Μάρτη του 2000... «Για δεξ καιρό που διάλεξε ο χάρος να την πάρει, τώρα που ανθίζουν τα κλαριά και βγάζει η γη χοιράκια»... Ένα από τα σκεπς που μας έβαζε τότε.

Οι πρώτοι μαθητές, της τότε νουδιόριστης δασκάλας, που σήμερα έχουμε περάσει τα σαράντα, αναγνωρίζουμε την προσφορά της και θα την ευγνωμονούμε πάντα, για τα απαραίτητα εφόδια που μας έδωσε, σύμφωνα με τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις, για να πετύχουμε και να αναδειχθούμε στον αγώνα για τη ζωή, να αγαπούμε την δουλειά και το νοικοκυριό.

Παρακαλούμε το Θεό να αναπαύσει την ψυχούλα της και το Γιαννιώτικο χώμα που τη σκέπασε νάναι ανάλαφρο σαν χάδι, δροσολοιμένο με της αγνής τις δροσοσταλίδες και στα λουλούδια που θα ανθίσουν πάνω του θα λαμπυρίζουν και τα δάκρυα όλων μας, τιμής, αγάπης, παντοτεινής θύμησης, αιώνιας μνήμης!...

Θερμά συλλυπητήρια στον σύζυγό της, στην μοναδική κορούλα τους, στη χαροκαμένη μαμονάλα, στ' αδελφία στ' ανήμια και σ' όλους τους συγγενείς της.

Η μαθήτριά της Δέσποινα Γκερέ-Μπίστα

Φρόσω Γάκη-Λασηθιωτάκη

Ο χάρος χρόνια δεν κοιτά, αλλά όταν αποφασίσει έρχεται και χτυπά την πόρτα σαν ένας ξένος επισκέπτης μπαίνοντας μέσα και αρπάζει όποιον βάζει στο μάτι.

Αυτός είναι ο Άλλος και άπαιτος γιατί δεν πόνεσε ποτέ. Έτσι το Σάββατο στις 25 Μαρτίου το 2000 ημέρα Θλίβεση, πραγματοποιήθηκε η απόφασή του.

Αφ' ότου αρρώστησε καμία ελπίδα χαράς δεν έλαμψε στο ωραίο της πρόσωπο. Δεν την άφησε να χαρεί την ευτυχισμένη ζωή με την οικογένειά της. Άφησε πίσω τον άνδρα της με την μοναδική της κοπέλα να κλαίνει το χαμό της.

Η μοίρα θέλησε σκληρά να τους χτυπήσει γιατί ο χωρισμός είναι το θλιβερότερο πράγμα στη ζωή.

Όταν σταμάτησε από δασκάλα το χόμπι της ήταν το κέντημα και η καλαθοπία του σπιτιού. Φύλαγε τη μητέρα της σαν τα μάτια να μην πάθει τίποτα. Που να ήξερε ότι αυτή θα χανόταν γρηγορότερα.

Ένας βουβός πόνος ήταν ξεγραμμένος στα πρόσωπα όλων των παρευρισκομένων. Νεκρική αίσθη επικρατούσε σε όλους.

Συχνά ξεσπούσε ένα γοερό κλάμα από τη μάνα της που καθόταν δίπλα της, ραγίζοντας όλες τις καρδιές.

Μέσα στο φέρετρό που ήταν στολισμένο με πολύχρωμα λουλούδια διακρι-

νόταν το όμορφο κεφαλάκι της. Έσβησαν οι αισθήσεις, χάθηκε το φως και βυθίστηκε μέσα στο βαθύ σκοτάδι. Έφυγε για ένα μακρινό ταξίδι πολύ μακρινό και ατέλειμο που είναι εντελώς άγνωστο. Μάταια αναμένεται να επιστρέψει και η ελπίδα είναι χαμένη.

Το αφιερώω εγώ και η γυναίκα μου στην πολυαγαπημένη μας Φροσούλα.

Αλέξανδρος Μπίστας

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΖΑΦΛΙΔΗ

Άφησε στα Γιάννινα το μάταιο τούτο κόσμο στις 24 Γενάρη μια αξιολάτρητη σεβαστή Ζαγορίσια φυσιογνομία, η καλοσυνάτη Φραγκαδιώτισσα Αλεξάνδρα Τζαφλίδη.

Γεννήθηκε στα 1914 στο Δίλοφο, καταγόμενη από το γένος Παλαιού. Όταν ενηλικιώθηκε συνδέθηκε την τύχη της ζωής της με τον Φραγκαδιώτη Γιώργο Τζαφλίδη, με τον οποίο απέκτησε έξι παιδιά (τέσσερα κορίτσια και δυο αγόρια).

Η αείμνηστη Αλεξάνδρα υπήρξε μια αντάμια σύζυγος και εξαιρετική μητέρα και διακρίνονταν για το ζαγορίσιο νοικοκυριό, τη φρονιμάδα, την καταδεχτικότητα και την καλωσύνη της, έχουσα μέσα στην ψυχή της βαθιά ριζωμένες τις όμορφες πατροπαράδοτες συνήθειες του Ζαγοριού μας. Ήταν προικισμένη με πολλές αρετές που συνέθεταν μια αξιολογική προσωπικότητα, όπου η μνήμη της θα μένει αιώνια στους επερχόμενους.

Η κηδεία της έγινε την επόμενη μέρα στις Φραγκάδες, στην οποία παραβρέθηκαν πολλοί κόσμος.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει και αιώνια η μνήμη της.

Θ.Σ.

Αντί στεφάνου τα παιδιά της κατέθεσαν στη μνήμη της τα εξής χρηματικά ποσά, για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων:

1) Βασιλεία Καλογήρου δρχ. 30.000, Στέφανος Τζαφλίδης δρχ. 30.000. Επίσης η κ. Έλλη Παπαληθεία δρχ. 10.000 και το προσωπικό της εφημερίδας «ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» δρχ. 20.000.

ΑΝΤΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Πάνε 3 μήνες από το θάνατο της αγαπημένης μου νονάς **Ευαγγελίας Σιδη**, Γνήσιο τέκνο του Ζαγορίου, μεγαλωμένο με τις παραδοσιακές αρχές και αξίες της αρετής και της εντιμότητας, εκπαιδευμένη από πολύ νωρίς αναζητώντας καλύτερη τύχη στην Αίγυπτο και την Αμερική.

Γενναία καθώς ήταν, κατόρθωσε να επιβιώσει ολομόναχη, διατηρώντας την ανεκράτητα, την χριστιανική πίστη και την πολιτιστική της ταυτότητα και να στηρίξει οικονομικά και ηθικά πολλούς συνανθρώπους μας.

Υπήρξε πρότυπο παραδοσιακού αυθεντικού ανθρώπου χωρίς κοινωνικές επιτηδεύσεις και συμβάσεις.

Την 8-1-2000 έφυγε ξαφνικά για το μεγάλο ταξίδι με άριστη πνευματική διαύγεια μέχρι την τελευταία στιγμή.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που σε σκεπάζει αγαπημένη μου νονά.

Μαρία Τσικνιά

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΙΣΤΗ Γεννήσεις

— Το πρώτο τους αγόρι απέκτησε στις 6/3/2000 το ζεύγος Αθανάσιος Ζαρόπουλος και Τζένη Γιαχαρά, που μένουν στην Αθήνα.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι καλότυχο.

Στους παππούδες και γιαγιάδες να μακροημερεύσουν για να το χαίρονται.

Το «Ζ» μας
Στ. Σιν.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ
Ευχαριστήριο

— Αισθάνομαι, την ώρα αυτή της βαριάς μου οδύνης, την υποχρέωση ν' απευθύνω και με την εφημερίδα μας, τις θερμές μου ευχαριστίες στ' αδελφία μου, τ' ανήλικα, τους συγγενείς κι όλους τους φίλους και συγχωριανούς μας, που με την παρουσία τους και την ειλικρινή τους αγάπη, μου συμπαραστάθηκαν ποικιλοτρόπως, τόσο στην επώδυνη ασθένεια, όσο και τελικά στο χαμό του αγαπημένου μου συζύγου Ιωάννη.

Η σύζυγός του
Ιοκάστη Ζεκίνα

ΒΙΣΠΑ
Βάπτιση

— Στις 15 Απριλίου στον Ι.Ν. Παμμεγίστων Ταξιαρχών της Άνω Βίτσας έγινε η βάπτισμα της κόρης του Πέτρου και της Ευρυδίκης Μπιζιμπέλη και της χάρισαν το όνομα Σοφία.

Να τους ζήσει.

Φ. Β.

Συγχαρητήρια

— Τη χωριανή μου Ευαγγελία Αν. Κακαγιά που πήρε το πτυχίο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εγκάρδια συγχαίρω.

Φ. Β.

ΒΡΑΔΕΤΟ

Θάνατοι

— Ένα παλικάρι θρήνησε στις 16 του Απριλίου ξαφνικά κι ανεπάντρεχα το Βραδέτο, το πιο ορεινό χωριό του Ζαγορίου.

Ο Θωμάς Βασδέκης, γιος του μακαρίτη δασκάλου Τιμολέοντα, ενώ είχε πάει με την οικογένειά του στο χωριό για το μνημόσυνο του πατέρα του, η μοίρα του, σκληρή και αδυσώπητη, θέλησε εκεί που είχε γεννηθεί πριν από 52 χρόνια ν' αφήσει την τελευταία του πνοή για να πλανιέται η ψυχή του στις περήμερες βουνοκορφές της Τύμφης.

Στην οικογένειά του, τους συγγενείς και φίλους, θερμά συλλυπητήρια.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Συλλυπητήρια

— Στην οικογένεια και λοιπούς συγγενείς του δασκάλου Θωμά Τιμ. Βασδέκη που πέθανε στις 16 Απριλίου. Εκφράζουμε τα βαθύτατα συλλυπητήριά μας.

Οικ. Νεοπτώλεμου Βασδέκη

ΑΝΤΙΟ, ΦΙΛΕ...

Έφυγε τόσο ξαφνικά που ακόμα κι εμείς οι στενοί του φίλοι δεν προλάβαμε να του πούμε το στεγνό Αντίο. Έφυγε για πάντα, ο αγαπητός μου φίλος Θωμάς Βασδέκης. Πώς το περίμενε πως θα έβριγνε για πάντα το χαμόγελο από το πρόσωπό του και ότι σκορπούσε την απέραντη θλίψη στους ανθρώπους που τον αγάπησαν αλλά κι ο ίδιος αγάπησε. Μια εικονόγραφη φιλία «έκλεισε» απροσδόκητα, αφού ο Θωμάς προτίμησε ν' ακολουθήσει στο μακρινό ταξίδι τον

πατέρα του Τιμολέοντα, με μια εξάμηνη καθυστέρηση. Και «προτίμησε» ν' αφήσει την τελευταία του πνοή εκεί που είδε για πρώτη φορά το φως του Ήλιου. Εκεί στο «μπάλκονι του Ζαγορίου» για να 'χει τον κόσμο αγνάντια. Εκεί που τ' ακούσματα από τα «τακούτσια» έπαψαν να ηχούν, όπως έπαψε και το ηχοβόλημα της ζωής. ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ, καλέ μου φίλε Θωμά και η μνήμη σου θα μας συντροφεύει για πάντα.

«Πρ. Λόγος»

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ
Θάνατοι

— Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στην Παγωνιά στις 12-3-2000 η Αφροδίτη Τόμου.

Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στα παιδιά της Πόλα και Παντελή και στις οικογενείες τους.

Επίσης στο γιο της Δημήτριο Τόμο, γαμπρό στο Τσερβάρη και στην οικογένειά του.

Αλκιβιάδης Ντιναλέξης
Απόστολος Ντιναλέξης
Το «ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στον Ελαφότοπο στις 29-3-2000 η Αγλαΐα Βλαστού. Ακολούθησε στις συγγενικές μονές την συμπεθέρα της Αφροδίτη Τόμου, που πέθανε πριν λίγες μέρες. Στην Ντίνα Βλαστού-Τόμου, στον Δημήτριο Τόμο και στα παιδιά τους, εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια. Λόγια παρηγοριάς και στον Χάρη, στην Ελένη και στον Μιχαλάκη για το θάνατο της αγαπημένης θείας τους.

Απόστολος Ντιναλέξης
Αλκιβιάδης Ντιναλέξης
«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΚΗΠΟΙ
Γεννήσεις

— Στις 25 του Μάρτη, ανήμερα του Ευαγγελισμού, το νιοτάντρο ξεγάρι του Άγγελου Γκρουϊδής και της Βάλης, έγιναν ευτυχημένοι γονείς ενός υγιεστατού αγοριού για μεγάλη χαρά των ιδίων, των γονέων τους, των συγγενών τους και των φίλων τους.

Εγώ και η οικογένειά μου ευχόμαστε να τους ζήσει, νάναι τυχερός στη ζωή ο νέος κάτοικος των Κήπων και στο φίλο μου τον παππού του Βασίλη και στη γαλιά του τη Λουκία να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν.

Κ. Δ. Χ.

Θάνατοι

— Στις 7 του Απριλίου, στην Αθήνα όπου διέμενε, πέθανε ξαφνικά από ανακοπή σε ηλικία 53 χρόνων ο Χαράλαμπος Δέβρης, γιος του αλησμόνητου Χρηστάκη Δέβρη. Στη χαροκαμένη μάνα του, την αδελφή του και όλους τους συγγενείς απευθύνει τα θερμά συλλυπητήρια.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Πέθανε και κηδεύτηκε την 18.3.00 στο χωριό Κήποι Ζαγορίου, πλήρης ημερών (στα 92 χρόνια) η Κλεοπάτρα Σωτηροπούλου.

Η νεκρώσιμος ακολουθία εικάλη στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου, παρουσία των παιδιών της Γεωργίου και Νικήτα, των εγγονών της, συγγενών, φίλων

και πλήθους κόσμου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή εκφράζει τα πιο θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της, στα εγγόνια της και τους λοιπούς συγγενείς. Ευχεται να είναι ελαφρύ το χόμα του χωριού της που την σκέπασε. Αιώνια η μνήμη της.

Αντί στεφάνου προσέφεραν στον Ιερό Ναό:

1) Τα παιδιά της Γεωργίου και Νικόλαος Σωτηρόπουλος 50.000.
2) Ο ανεψιός της Δημ. Ρούντος 10.000.
3) Ο Θωμάς Λέκκος 10.000.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

Μνημόσυνο

— Με την συμπλήρωση ενός χρόνου από τον θάνατο της πολυαγαπημένης μητέρας-γιαγιάς Λουκίας Καλλιδή, τα παιδιά της Γεωργίου-Αθηνά Σάρου-Σόλων-Μαίρη και εγγονός Χριστόδουλος Δερδεμέζης, το ψυχροσάββατο 11 Μαρτίου τέλεσαν μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής της.

Ο Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου Κήπων ήτο γεμάτος με τη συμμετοχή συγγενών, φίλων και συγχωριανών της εκκλησίας, η οποία υπήρξε υπόδειγμα καλωσύνης, αγάπης και ευοπλαχνίας προς τους συνανθρώπους της. Όλοι οι συμμετέχοντες, παρέκάθισαν εις γέφυμα στα «ΜΙΧΑΛΗ» που παρέθεσαν τα παιδιά της και όλοι μαζί προσευχήθηκαν για την ψυχή της και την αιώνια μνήμη της. Αιώνια η μνήμη σου θεία Λουκία και θερμά συλλυπητήρια στα αγαπημένα παιδιά σου, να ζήσουν και να σε θυμούνται πάντα.

Γ.Τ.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ
Θάνατοι

— Τον περασμένο μήνα Μάρτιο, Κυριακή της Τυρινής, συγγενείς και φίλοι ξεπροβόδιαν στην τελευταία του κατοικία τον αξέχαστο συγχωριανό μας Αθανάσιο Κ. Ράττη ένα γνήσιο εκπαιδευτικό της περφηφής γενιάς των Σαρακατσανών, που τόσο την ετίμησε με την άφογη συμμετοχή του, την καλωσύνη του και την πολλαπλή δραστηριότητά του σε όλους όσους τον γνώρισαν.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Μονοδενδρίτικης γης που τον σκέπασε.

Σ. Θ.

ΝΕΓΑΔΕΣ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε θερμά όλους τους συγγενείς και φίλους που παρέστησαν κατά την κήρυση του λατρευτού συζύγου, πατέρα και παππού μας Ευσταθίου Τσέφα, συνταξιούχου Διδασκάλου, ο οποίος απεβίωσε στις 14 Ιανουαρίου του 2000 και κηδεύτηκε στις Νεγάδες Ζαγορίου στις 15 Ιανουαρίου.

Η σύζυγός Αικατερίνη Τσέφα.

Τα τέκνα: Μιχαήλ Τσέφας, Αλεξία και Γεώργιος Καπλάνης, Κασσιανή και Βασίλειος Αντωνάκης.

Τα εγγόνια: Ιωάννης, Αντωνάκης, Μαρίνα και Κατερίνα Καπλάνη.

ΠΑΠΗΓΚΟ

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπημένο μας ανεψιό και εξάδελφο, Τηλέμαχο Αν. Τσελίδη, πτυχι-

ούχο Μ. Sc Αμερικής, που αρραβωνίστηκε με την εκλεκτή της καρδιάς του Άννα Καψάλη, φιλόλογο, τις πιο θερμές μας ευχές και καλά τους στέφανα.

Οι θείοι: Πέτρος και Αναστασία Ματσιά

Ο εξάδελφος: Πασχάλης Ματσιάς — Στον αγαπημένο μας πρωτοεξάδελφο Τηλέμαχο Αν. Τσελίδη, πτυχιούχο Μ. Sc Αμερικής, που αρραβωνίστηκε με την εκλεκτή της καρδιάς του Άννα Καψάλη, φιλόλογο, τις πιο θερμές μας ευχές και καλά τους στέφανα.

Γεώργιος και Αρετή Νικολάη-Ματσιά και τα παιδιά του Δέσποινα και Μιχαήλ Νικολάη.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ
Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Καβύλα, όπου ήταν εγκαταστημένος ο Σκαμνελίτης φαρμακοποιός Κώστας Δ. Σκλάβης. Απ' τους πιο αξιωματικούς συγχωριανούς μας, έζησε για πολλά χρόνια μακριά από το Σκαμνέλι. Γνωστός νοσταλγία και ιδιαίτερη αγάπη για το αγαπημένο του χωριό δεν το ξεχάρισε ποτέ, με τη σκέψη την καρδιά του και με προσφορές στις εκκλησίες του χωριού. Οι απανταχού Σκαμνελίτες θα τον θυμούνται πάντα. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ, εκφράζει προς τα παιδιά του, εγγόνια, αδελφάκια, λοιπούς συγγενείς, τα πιο θερμά συλλυπητήρια.

— Στο Σκαμνέλι, το όμορφο ορεινό και παραδασόβιο χωριό του Ζαγορίου, στις 25.3.2000, ανήμερα του Ευαγγελισμού, πέθανε και κηδεύτηκε ο συνταξιούχος δασκάλα Φρόσω Γάκη-Γαλιάνα του Σωτήρη Λασιθιωτάκη, σε ηλικία 62 χρόνων. Μεγάλος ο πόνος των παιδιών της, της μοναχοκόρης της, και της μητέρας της, που ήπιε κι αυτή πικρό ποτήρι του χαμού της θυγατέρας της.

Η μικρή κοινωνία του χωριού, οι γνωστοί και φίλοι, με μεγάλη τους λύπη συνόδευσαν την εκλεκτή συγχωριανή τους στην τελευταία της κατοικία. Περιβλεπτο, ενώοντας τις προσευχές τους για την ανάπαυση της ψυχής της.

Στον καλό φίλο, ορεσίβιο δασκάλη και κάτοικο του χωριού Σωτήρη μοναχοκόρη του και την πεθερά του συζυγο τουμακαρίτη δασκάλου Βασ. Τσέφα εκφράζω κι εγώ τα εγκάρδια συλλυπητήριά μου.

Κ.Α.Χ.

Συλλυπητήρια

— Πέθανε και κηδεύτηκε στους Κήπους-Ζαγορίου η μάνα του Γεωργίου Σωτηρόπουλου, Πάτρα Σωτηρόπουλου. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ εκφράζει στο Γάμνο και τους άλλους συγγενείς του τα πιο θερμά συλλυπητήρια και το Ζαγόριο χωριό που σκέπασε την Πάτρα ας είναι ελαφρύ.

— Στα Γιάννινα πέθανε και κηδεύτηκε η Φρόσω Γάκη-Λασιθιωτάκη, δασκάλα, σύζυγος του συγχωριανού Σωτήρη Λασιθιωτάκη, που ήταν για πολλά χρόνια πρόεδρος του χωριού μας. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ συλλυπείται θερμά το συζυγό της Σωτήρη και την κόρη της καθώς και τους άλλους συγγενείς της.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Η Εκκλησιαστική Επιτροπή της ευχαριστεί την Σοφία Μουκουφάλα και τον σύζυγό της Γεώργιο Δροΐβη για την προσφορά 15.000 δρχ. εις μνήμην του φίλου τους Χρήστου Κώστα.

ΒΙΣΠΑ

— Στη μνήμη της Ευαγγελίας Ζήνη και αντί στεφάνου, ο Ανδρέας Γ. Βαταβάλης προσέφερε γις τους του Ι.Ν. Αγ. Δημητρίου 10.000 δρχ.

Η Εκλ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Ο καθηγητής Άκης Μουτσόπουλος στη μνήμη του πατέρα του Κωνσταντίνου Μουτσόπουλου, γεωπόνου, προσέφερε στον Εξωραϊστικό Σύλλογο, το ποσό των 400.000 δρχ. για δεινροσφύτιση κι το αγαπημένο του χωριό δεν το ξεχάρισε ποτέ, με τη σκέψη την καρδιά του και με προσφορές στις εκκλησίες του χωριού. Οι απανταχού Σκαμνελίτες θα τον θυμούνται πάντα. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ, εκφράζει προς τα παιδιά του, εγγόνια, αδελφάκια, λοιπούς συγγενείς, τα πιο θερμά συλλυπητήρια.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Καβύλα, όπου ήταν εγκαταστημένος ο Σκαμνελίτης φαρμακοποιός Κώστας Δ. Σκλάβης. Απ' τους πιο αξιωματικούς συγχωριανούς μας, έζησε για πολλά χρόνια μακριά από το Σκαμνέλι. Γνωστός νοσταλγία και ιδιαίτερη αγάπη για το αγαπημένο του χωριό δεν το ξεχάρισε ποτέ, με τη σκέψη την καρδιά του και με προσφορές στις εκκλησίες του χωριού. Οι απανταχού Σκαμνελίτες θα τον θυμούνται πάντα. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ, εκφράζει προς τα παιδιά του, εγγόνια, αδελφάκια, λοιπούς συγγενείς, τα πιο θερμά συλλυπητήρια.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Καβύλα, όπου ήταν εγκαταστημένος ο Σκαμνελίτης φαρμακοποιός Κώστας Δ. Σκλάβης. Απ' τους πιο αξιωματικούς συγχωριανούς μας, έζησε για πολλά χρόνια μακριά από το Σκαμνέλι. Γνωστός νοσταλγία και ιδιαίτερη αγάπη για το αγαπημένο του χωριό δεν το ξεχάρισε ποτέ, με τη σκέψη την καρδιά του και με προσφορές στις εκκλησίες του χωριού. Οι απανταχού Σκαμνελίτες θα τον θυμούνται πάντα. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ, εκφράζει προς τα παιδιά του, εγγόνια, αδελφάκια, λοιπούς συγγενείς, τα πιο θερμά συλλυπητήρια.

— Στη μνήμη του γιατρού Δημήτρη Μιχ. Τζιόβα, ο φίλος του, ο φίλος Στέφανος από την Αθήνα, προσέφερε στο Σύλλογο Κ. Σουδενά το ποσό των 100.000 δρχ. για τις εκκλησίες. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

— Στη μνήμη της Αγλαΐας Τζιόβα-Κατέλη, η ξαδέλφη της Αρ. Τζιόβα κι η ανηψιά της, η Παπιά, προσέφεραν στο Σύλλογο Κ. Σουδενά το ποσό των 20.000 δρχ. για τις εκκλησίες του χωριού.

— Η κ. Καλογήρου-Τζαφλίδη Βασιλεία 30.000 δρχ.
— Η εφημερίδα «ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» 20.000 δρχ.
— Η κ. Παπαληθεία Έλλη 10.000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

— Η κ. Κεκριδού Κλεονίκη, εις μνήμη του συζύγου της Νικηφόρου, προσέφερε το ποσό των 50.000 δρχ., για τις ανάγκες του Ιερού ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκαδών.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

— Η κ. Κεκριδού Κλεονίκη, εις μνήμη του συζύγου της Νικηφόρου, προσέφερε το ποσό των 50.000 δρχ., για τις ανάγκες του Ιερού ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκαδών.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

— Η κ. Κεκριδού Κλεονίκη, εις μνήμη του συζύγου της Νικηφόρου, προσέφερε το ποσό των 50.000 δρχ., για τις ανάγκες του Ιερού ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκαδών.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

— Η Ευτυχία Μακρή 5.000

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Η κ. Λευτεριώτου Αγλαΐα 50.000 δρχ.

— Ο Γιώργος και Νικήτας Σωτηρόπουλος στη μνήμη των γονέων τους Αλεξίου και Πάτρας Σωτηροπούλου 20.000 δρχ.

— Η οικογένεια Ιωάννου Τσικνιά, στη μνήμη Ευαγγελίας Ξύτη 20.000 δραχμές και

— Ο κ. Χρήστος Γαμπρίτιος 5.000 δρχ.

Η Συντακτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΠΕΤΡΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή της Ενορίας Αγίου Νικολάου Πέτρας-Ζαγορίου Ιωαννίνων, θεώρησε επιτακτικό καθήκον να ευχαριστήσει τους παρακάτω που με τις δωρεές τους συνέβαλαν α) στην κατασκευή ξυλόγλυπτου τέμπλου και β) στην αιογράφηση του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου: 1) Ανώνυμο ομογενή εξ Αμερικής, ο οποίος διέθεσε το ποσό των 5.600.000 δραχμών για την κατασκευή ξυλόγλυπτου τέμπλου και τον ανακηρύττει ως ευεργέτην του χωριού.

α/α	Ονοματεπώνυμο	Διατεθέν Ποσόν	Παρατηρήσεις
2.	Μιχαήλ και Τούλα Αραπογιάννη	300 δολ.	Ομογενής εξ Αμερικής
3.	Κων/τίνος Β. Παπαϊωάννου	100 »	» »
4.	Ιωάννης Δ. Παπαϊωάννου	500 »	» »
5.	Σπυριδών Λιβάνης	200 »	» »
6.	Χρήστος Αποστόλου	200 »	» »
7.	Πέτρος και Ειρήνη Καραμανίδη	100 »	» »
8.	Κλεοπάτρα Καραμανίδη	100 »	» »
9.	Αναστασία Καραμανίδη	100 »	» »
10.	Κωνσταντίνος Καραμανίδη	100 »	» »
11.	Δήμητρα Καραμανίδη	100 »	» »
12.	Αντώνιος Δαλαγγέλης	100 »	» »
13.	Ηλίας Α. Τσόντζος	100 »	» »
14.	Κων/τίνος Τσόντζος	100 »	» »
15.	Δημήτριος Σπύρου	100 »	» »
16.	Κων/τίνος Κοντοστεργίος	100 »	» »
17.	Ελένη Ζήδρου	50 »	» »
18.	Αναστασία Μπιζάνη	50 »	» »
19.	Αικατερίνη Θώμου	25.000 δρχ.	» »
20.	Χριστίνα Παπαϊωάννου	15.000 »	» »
21.	Όλγα Τζάκου	100.000 »	Ομογ. εξ Αυστραλίας
22.	Τούλα και Μιχαήλ Αραπογιάννη	450.000 »	Ομογενής εξ Αμερικής
23.	Πέτρος Δαλαγγέλης	100.000 »	Ομογενής εκ Πέτρας
24.	Ηλίας Τσόντζος	130.000 »	» »
25.	Γεώργιος Χατζής	100.000 »	» »
26.	Βασίλειος Ζώμπρας	95.000 »	» »
27.	Κων/τίνος Χρ. Τσόντζος	100.000 »	» »
28.	Ειρήνη Τσόντζου-Ντάφλου	100.000 »	» »
29.	Ελένη Παπακων/τίνου	195.000 »	» »
30.	Αναστάσιος και Σοφία Τσόντζου	100.000 »	» »
31.	Κωνσταντίνος Κασσιόπουλος	110.000 »	» »
32.	Παντελής Κασίμης	100.000 »	» »
33.	Ιερ. Χριστόδουλος Βυθιόλου	57.000 »	» »
34.	Μαρία Παπαστεργίου	95.000 »	» »
35.	Οικογένεια Χατζηβασιλείου	100.000 »	» »
36.	Κων/τ. και Ιωάν. Παπαναστασίου	250.000 »	» »
37.	Βασιλική Σκορδάκη-Κασιμή	100.000 »	» »
38.	Νικόλαος και Μαρία Σαβίγου	100.000 »	» »
39.	Κων/τίνος Γεωρ. Τσόντζος	100.000 »	» »
40.	Μιλτιάδης Παπαστεργίος	100.000 »	» »
41.	Πέτρος Λεονταρίδης	100.000 »	» »
42.	Αγγελος Δαλαγγέλης	100.000 »	» »
43.	Κων/τίνος Αγγ. Δαλαγγέλης	200.000 »	» »
44.	Κων/τίνος Τάμπης	100.000 »	» »
45.	Σωτήρ και Χρήστος Παπακώστας	30.000 »	» »
46.	Χρήστος Τσολιός	30.000 »	» »
47.	Αναστάσιος Χ. Ζώμπρας	20.000 »	» »
48.	Αντώνιος Κασίμης	20.000 »	» »
49.	Ιερ. Δημήτριος Παπακώστας	20.000 »	» »
50.	Ιερ. Ιωάννης Κασίμης	10.000 »	» »
51.	Αθανάσιος Κασσιόπουλος	10.000 »	» »
52.	Λεοντάνης Χατζής	10.000 »	» »
53.	Βασίλειος Βραχάς	10.000 »	» »
54.	Αριστοτέλης Σπύρου	10.000 »	» »
55.	Γεώργιος Κασσιόπουλος	10.000 »	» »
56.	Νικόλαος Παπακώστας	10.000 »	» »
57.	Αγγελική Τσόντζου	10.000 »	» »
58.	Βασιλική Λεονταρίδη	10.000 »	» »
59.	Κων/τίνος Χατζής	10.000 »	» »
60.	Μαρία Παπαϊωάννου	50.000 »	» »
61.	Νικόλαος Παπαϊωάννου	50.000 »	» »
62.	Ζαχαρίας Στάθης	120.000 »	» »
63.	Βασίλειος Στάθης	120.000 »	» »

Το ΖΑΓΟΡΙ μας, τ. 264

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

15.000	Δόνος Βασίλειος
10.000	Δημητρακόπουλος Γεώργιος
	Λαζαρίδης Κων/νος
	Πίπας Στέλιος
	Χατζής Γεώργιος (2)
8.000	Τολίδου Θάλεια
6.000	Τσουμάνης Αθανάσιος
	(GERMANY)
5.000	Αρχιμανδρίτης Βασίλειος
	Βαρκούκη Νίνα
	Βαρκούκη-Κατριτζόγου Μα- ρία
	Βασδέκη Βαρβάρα
	Βογάς Απόστολος
	Βούρβος Νικόλαος
	Βραζιτούλης Ν. Φερδινάνδος
	Βράνιαλη Φρόσω
	Δερβένη Δήμητρα (ΗΠΑ)
	Παπανικολάου Δρόσος
	Παπαγεωργίου Ηλίας
	Πέτσιος Αντώνιος
	Σοφianoπούλου Αλκμήνη
	Σιουσιόπουλος Αναστάσιος
	Σωτήρη-Λιακοπούλου Ειρήνη
	Τζάκου Πέπε
	Τζόκας Ιωάννης
	Τζούφης Δημήτριος
	Τότσας Γεώργιος
	Τσαπάρης Ιωάννης
	Τσεκούρα Έλλη
	Χριστοδούλου Α. Λευτέρης

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση
αριθμοί, δηλώνουν τα έτη
πληρωμής.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Εκ παραδρομής στη στήλη
ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ του τεύ-
χους Φεβρουαρίου αντί για το
σωστό Παγούνη-Μυστηροπού-
λου Μάγδα, γράφτηκε Παπακά-
στα-Μυστηροπούλου (6000
δρχ.). Ζητούμε συγνώμη για το
λάθος.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

12.000	Νιτσοπούλου Λίλιαν 94)
	Τσαπούνης Ιωάννης (4)
10.000	Αργυρίκου-Ματθοπούλου
	Ασπασία (3)
	Γαλάνη Δέσποινα (3)
	Λογοθέτης Θωμάς (3)
	Ματσόπουλος Νίκος (3)
	Μπίκας Δημήτριος (3)
	Μπλάτσιος Απόστολος (3)
9.000	Στολίγκα Ιωάννα (3)
6.000	Βότσης Θωμάς (2)
	Γελέκη Βικτωρία (2)
	Γκάνος Βασίλειος (2)
	Νούλης Γεώργιος (2)
3.000	Αγόρης Σωτήρης
	Βαζάκας Αλέξανδρος
	Βαταβάλη Ηλέκτρα
	Βαταβάλης Αλέξανδρος
	Βαταβάλης Θεμιστοκλής
	Βουζιοπλής Γεώργιος
	Βρυζάλας Χριστόδουλος (εγ- γονός)
	Βρυζάλας Χριστόδουλος (παπ- πούς)
	Γιαννώρας Νικόλαος
	Δαλκαβούκης Βασίλειος
	Καπελλίδης Γεώργιος
	Καπελλίδης Μανώλης
	Καρβούνης Γρηγόριος
	Καρβούνης Κων/νος
	Καρβούνης Παντελής
	Κόκκαλης Παπαστάθης
	Κούρτση Χ. Αριάδνη
	Λιάρου Πελαγία

Μπαζούκας Αθανάσιος
Πανταζής Λεωνίδα
Σίμου Ευλαλία
Σιουσιόπουλου Έφη
Σιουσιόπουλος Ιωάννης
Σιουσόπουλος Νικόλαος
Στεργίου Αχιλλέας
Τσουμάνης Σπυρίδων

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση
αριθμοί, δηλώνουν τα έτη
πληρωμής.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

ΛΑΡΙΣΗΣ

Τζίμας Ιωάννης	3.000
Σακελλαρίου-Καρτσ/κη	
Ναυσικά	5.000
Καγγάς Μάνος	4.000
Σιούτη-Καρατσώλη Γλ.	5.000
Τζίτζη-Λάτσιου Κλεοπ.	3.000
Τζιομάκας Θεόδωρος	3.000
Ζαχαράκη-Τσιούρη Ιφιγ.	3.000
Αντωνιάδης Γεώργιος	4.000
Αγγέλης Νίκος	3.000
Μαντέλος Τάσος	4.000
Στεργίου-Αθανασούλα Κατ.	3.000
Δριγκοπούλου-Συριγγέλα	
Μαρίνα	6.000
Στρούλιας Γεώργιος	10.000
Ζώης Ιωάννης	5.000
Ζώης Άρης	5.000
Πέτσα Σταυρούλα	3.000
Εξάρχου Λευκή	3.000
Καφέτσιος Αθανάσιος	5.000

ΣΗΜ.: Τα παραπάνω ποσά είναι
συνδρομές για το έτος 2000.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

● Η Ι.Λ.Ε.Ζ. και «το ΖΑΓΟΡΙ μας» διοργανώνει
3/ήμερη εκδρομή (26-28 Μαΐου) στο Πήλιο Μαγνησίας
(Βόλος) και τη Λίμνη Πλαστήρα (Καρδίτσα).

Αναλυτικά:

- Αναχώρηση Παρασκευή 26/5, ώρα 9 π.μ. με σύντομη
επίσκεψη στα Μετέωρα.
- Παρασκευή βράδυ, διανυκτέρευση στο Βόλο.
- Σάββατο, περιήγηση στα χωριά του Πηλίου, διανυ-
κτέρευση.
- Κυριακή πρωί αναχώρηση για Καρδίτσα και περιή-
γηση στη Λίμνη Πλαστήρα.
- Το βράδυ της Κυριακής, επιστροφή στα Γιάννινα.

● Εξόδα συμμετοχής:
24.000 δρχ. το άτομο, με πρωινό.

● Δηλώσεις συμμετοχής στα τηλέφωνα του περιοδι-
κού μας: 74.000 και 79.286 τις πρωινές ώρες.

Ι.Λ.Ε.Ζ.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.
Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170

Υπεύθυνος Υλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105

Στο ρεπορτάζ:

Κ. Δ. Χριστοδούλου

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,
εμβάσματα:
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπολιείο
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444.
Κατώτερη ετήσια
συνδρομή δρχ. 3.000
Για το εξωτερικό δρχ. 6.000
ή 20 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ

★
Τυπογραφεία:
Γ. ΔΟΥΒΛΗ
Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμμένη)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44